

# Ruimtelijke onderbouwing Parkeerterrein Van Haersmastate



**Drachten** | Smallingerland

D.T. van der Zwaag  
Gemeente Smallingerland  
22-8-2022

## Inhoud

|     |                                    |    |
|-----|------------------------------------|----|
| 1   | Inleiding.....                     | 2  |
| 1.1 | Aanleiding.....                    | 2  |
| 1.2 | Plangebied.....                    | 2  |
| 1.3 | Leeswijzer.....                    | 3  |
| 2   | Beschrijving plangebied.....       | 3  |
| 2.1 | Huidige situatie.....              | 3  |
| 2.2 | Toekomstige situatie.....          | 3  |
| 3   | Beleidskader.....                  | 4  |
| 3.1 | Vigerend bestemmingsplan.....      | 4  |
| 3.2 | Rijksmonument.....                 | 5  |
| 4   | Planologische randvoorwaarden..... | 6  |
| 4.1 | Ruimtelijke inpasbaarheid.....     | 6  |
| 4.2 | Archeologie.....                   | 6  |
| 4.3 | Luchtkwaliteit.....                | 7  |
| 4.4 | Geluid.....                        | 7  |
| 4.5 | Externe veiligheid.....            | 8  |
| 4.6 | Ecologie.....                      | 8  |
| 4.7 | Water.....                         | 10 |
| 4.8 | Bodem.....                         | 10 |
| 4.9 | Verkeer en parkeren.....           | 10 |
| 5   | Uitvoerbaarheid.....               | 11 |
| 5.1 | Economisch.....                    | 11 |
| 5.2 | Maatschappelijk.....               | 11 |
| 5.3 | Omgevingsvergunning.....           | 12 |
| 5.4 | Overleg.....                       | 12 |

### Bijlagen

1. Ecologisch onderzoek
2. Wateradvies van het Wetterskip Fryslân
3. Locatiestudie
4. Uittreksel Rijksmonumentenregister
5. Advies RCE 16 maart 2018
6. Verslag RCE 14 april 2018
7. Onafhankelijk advies november 2019 en verslag monumentenspreekuur 30 juni 2020
8. Bomenonderzoek

# 1 Inleiding

## 1.1 Aanleiding

Deze ruimtelijke onderbouwing geeft de ruimtelijke motivering voor de realisatie van een parkeerterrein ten behoeve van de Van Haersma State te Drachten. Het realiseren van een parkeerterrein maakt onderdeel uit van de renovatie van het gehele Van Haersmapark.

Het aantal parkeerplaatsen rondom de State is altijd beperkt geweest, met als gevolg dat in het park wordt geparkeerd. Dit doet afbreuk aan de kwaliteit van het park en aan de uitstraling van de State. Eén van de doelstellingen van het verbeteren van het park is een beter beeld op de State te realiseren vanaf de Stationsweg. Het is daarom niet wenselijk dat er geparkeerde auto's voor de monumentale State staan.

Er is door de gemeente een locatiestudie uitgevoerd. Naar aanleiding hiervan is gekozen om een parkeerterrein te realiseren aan de noordzijde van de State. Zie bijlage 3 voor de locatiestudie.

Het parkeerterrein past niet binnen de geldende planologische kaders. Hierbij is van belang dat een deel van het park is aangewezen als rijksmonument (zie ook paragraaf 3.1 en 3.2). Om het beoogde parkeerterrein mogelijk te maken moet een omgevingsvergunning worden verleend waarmee kan worden afgeweken van het vigerende bestemmingsplan op grond van artikel 2.12 lid 1 sub a onder 3 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

## 1.2 Plangebied

Het plangebied ligt ten noorden van de State. Vanaf de Van Haersmasingel is het parkeerterrein toegankelijk. Op afbeelding 1 is het plangebied, dat is het parkeerterrein) met een rode stippellijn aangegeven.



Afbeelding 1

### 1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat kort in op de huidige en toekomstige situatie van het plangebied. Hoofdstuk 3 behandelt het van toepassing zijnde beleid. Hoofdstuk 4 gaat in op de relevante planologische randvoorwaarden. Hoofdstuk 5 behandelt tot slotte de uitvoerbaarheid.

## 2 Beschrijving plangebied

### 2.1 Huidige situatie

Afbeelding 2 toont de huidige situatie. Ter plaatse van de beoogde parkeerplaatsen bevindt zich nu een toegang tot het park. Het plangebied is voornamelijk begroeid met gras.



Afbeelding 2

### 2.2 Toekomstige situatie

Verwezen wordt naar afbeelding 3. In totaal is er nu ruimte om 12 auto's te parkeren in het park direct rondom de State. De State wordt verhuurt aan meerdere partijen met als gevolg dat de parkeerdruk toeneemt. Ook worden de paden, met name in de natte periodes, kapot gereden door de gebruikers van de State, waardoor wandelaars de paden mijden.

Het te realiseren parkeerterrein heeft een capaciteit van 10 plaatsen. Het parkeerterrein is bereikbaar vanaf de Van Haersmasingel. Wanneer het parkeerterrein is gerealiseerd en het park is gerenoveerd, mag niet meer in andere delen van het park worden geparkeerd.



Afbeelding 3

### 3 Beleidskader

#### 3.1 Vigerend bestemmingsplan

Het Van Haersmapark en de Van Haersma State zijn gelegen binnen het bestemmingsplan Drachten Noord - Oost, welke op 24 september 2010 is vastgesteld door de gemeenteraad. Ter plaatse van de Van Haersma State is de bestemming 'Gemengd-1' van toepassing welke is bestemd voor dienstverlening, kantoordeleinden en wonen, maar ook voor de daarbij behorende parkeervoorzieningen.

De huidige parkeerstrook langs de Van Haersmasingel, ter hoogte van het park, is gesitueerd binnen de bestemming 'Verkeer – Verblijf, welke conform is.

Het te realiseren parkeerterrein is gesitueerd binnen de bestemming 'Groen'. Deze bestemming voorziet niet in parkeergelegenheid.



Afbeelding 4 Planverbeelding Van Haersmapark, rode contour = realisatie parkeerterrein

### 3.2 Rijksmonument

Op basis van het rijksmonumentenregister van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) is het park (en ook de State) aangewezen als Rijksmonument. Zie hiervoor het uittreksel uit het Rijksmonumentenregister in bijlage 4.

Omdat het park geheel wordt opgeknapt waarbij er fysieke ingrepen plaatsvinden in het rijksmonumentale park, waaronder het aanleggen van een parkeerterrein, is advies gevraagd aan de RCE. In bijlage 5 is het advies van het RCE met het verslag van het nadere vooroverleg (bijlage 6) bijgevoegd.

De RCE geeft aan dat het nieuwe parkeerterrein leidt tot een verbetering ten opzichte van de huidige situatie met parkeren in het park. De aanbevelingen van de RCE hebben een plek gekregen in de uitwerking van het plan.

Op basis hiervan wordt geconcludeerd dat de RCE kan instemmen met de aanleg van het parkeerterrein in het park.

## 4 Planologische randvoorwaarden

### 4.1 Ruimtelijke inpasbaarheid

Het parkeerterrein is bedoeld voor de gebruikers van de State. Hierdoor hoeft men niet meer aan de voorzijde van de State in het park te parkeren. Op deze wijze ontstaat er vanaf de Stationsweg een beter beeld op zowel het park als op de State. Bijkomend voordeel is dat schade aan groen en paden in het park worden voorkomen.

Op de plek van het nieuwe parkeerterrein hoeft weinig groen verwijderd worden. Als onderdeel van de algehele renovatie van het park worden er op verschillende plekken in het park bomen gekapt (en vindt herplant plaats. Ter plaatse van het nieuwe parkeerterrein moet één niet monumentale boom worden gekapt.

Het parkeerterrein is dicht bij de State gesitueerd en is vanaf de van Haersmasingel goed bereikbaar. Middels groenaanplant (hagen en groenblijvende heesters) zal het parkeerterrein worden omsloten. Hierdoor wordt het parkeerterrein aan het zicht onttrokken en zal het parkeren minimaal worden ervaren in het park. De verharding zal met oude materialen worden uitgevoerd om aan te sluiten bij de monumentale uitstraling van het park. Vanuit historisch oogpunt is dit te verantwoorden omdat in het verleden in deze hoek van het park een koetshuis was gesitueerd waarbij destijds de ruimte werd gebruikt om te 'parkeren'.

### 4.2 Archeologie

In het kader van het Verdrag van Malta is het noodzakelijk om bij nieuwe ontwikkelingen onderzoek te verrichten naar het mogelijk verstoren van archeologische waarden in het plangebied.

Om vast te stellen hoe groot de kans is dat er archeologische waarden geschaad zullen worden als gevolg van de plannen om in het plangebied een parkeerterrein te realiseren, is de FAMKE geraadpleegd. Deze kaart, de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra, laat de verschillende archeologische regimes in de provincie Fryslân zien. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen steentijd-bronstijd en ijzertijd-middeleeuwen. De kaartuitsnede van de omgeving van het plangebied zijn weergegeven in deze paragraaf.



Afbeelding 5 Uitsnede FAMKE steentijd – bronstijd (Groen: onderzoek bij grote ingrepen)

Uit afbeelding 5 blijkt dat er voor de periode steentijd-bronstijd voor het plangebied onderzoek nodig is bij grote ingrepen. Dit houdt in dat bij ontwikkelingen waarbij de grond voor een oppervlakte van 2,5 hectare of meer wordt geroerd archeologisch onderzoek nodig is. Dit is voor de realisatie van het parkeerterrein niet het geval.



Afbeelding 6 Uitsnede FAMKE ijzertijd – middeleeuwen (Lichtgeel: onderzoek vanaf 5.000 m<sup>2</sup> noodzakelijk)

Voor de periode ijzertijd-middeleeuwen is in afbeelding 6 de kaartuitsnede opgenomen. Uit het kaartje blijkt dat in het plangebied voor deze periode onderzoek noodzakelijk is bij ingrepen van meer dan 5.000 m<sup>2</sup>. Het gaat dan om een historisch en karterend onderzoek. Het parkeerterrein is kleiner dan 5.000 m<sup>2</sup>, namelijk circa 280 m<sup>2</sup>. Nader archeologisch onderzoek is daarom niet noodzakelijk. Vanuit het oogpunt van archeologie mag het plan uitvoerbaar worden geacht.

#### 4.3 Luchtkwaliteit

Deze nieuwe ontwikkeling is getoetst aan de Wet milieubeheer. Ten aanzien van de toetsing kan worden opgemerkt dat er op geen enkele locatie in de gemeente Smallingerland, ook niet op de plaatsen met een hoge verkeersbelasting, grenswaarden of plandrempels uit de Wet luchtkwaliteit worden overschreden. Gezien de beperkte omvang van het parkeerterrein, en gezien het feit dat het gaat om een verplaatsing van in de huidige situatie reeds aanwezige geparkeerde auto's, kan daarom naar redelijkheid worden geconcludeerd dat deze ontwikkeling geen consequenties heeft met betrekking tot de Wet luchtkwaliteit.

#### 4.4 Geluid

Het parkeerterrein is toegankelijk vanaf de Van Haersmasingel. Voor de Van Haersmasingel geldt een 30 km regime. Er geldt daarom geen voorkeursgrenswaarde op grond van de Wet geluidhinder.

Wel kan worden gekeken naar de VNG publicatie Bedrijven en milieuzonering. (Grote) parkeervoorzieningen en parkeergarages worden in de genoemde publicatie bestempeld als milieucategorie 2. Dat betekent dat in gemengde gebieden tussen de parkeervoorzieningen en geluidgevoelige bestemmingen (zoals woningen) minimaal 10 meter moet worden aangehouden. Mits voldoende gemotiveerd mag die afstand ook kleiner zijn.

In dit geval is sprake van een afstand tussen de parkeerplaatsen en de dichtstbijzijnde woning van circa 7,5 meter. In het kader van een goede ruimtelijke ordening is beoordeeld of er na realisatie van het parkeerterrein een goed woon- en leefklimaat aanwezig blijft ter plaatse van de woning. Hierbij is overwogen dat het parkeerterrein zich nabij een weg bevindt. Dat het parkeerterrein met 10 parkeerplaatsen beperkt van omvang is. Dit betekent dat ook het aantal motorvoertuigen dat op een dag wordt geparkeerd beperkt is. Hier speelt ook de functie van de State als kantoor en werkplek mee. Gebruikers van het parkeerterrein zullen hun auto veelal voor een wat langere tijd parkeren. Het parkeren zal voornamelijk tijdens kantooruren plaatsvinden. Mogelijk ook zo nu en dan 's avonds, maar niet in de nachtperiode. In redelijkheid kan daarom worden

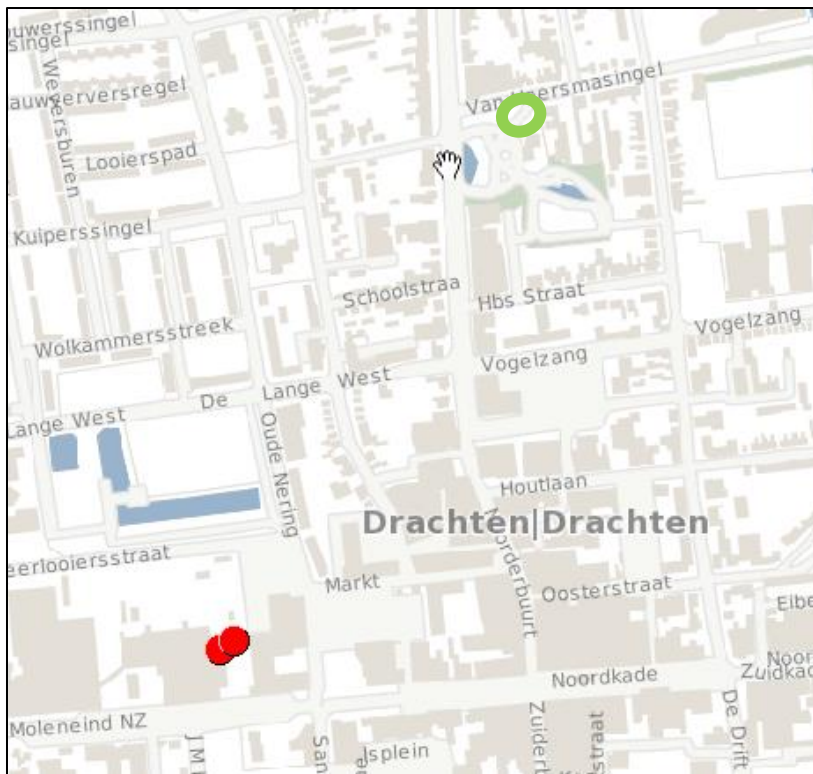


aangenomen dat het parkeerterrein niet tot geluidsoverlast zal leiden. Een goed akoestisch woon- en leefklimaat blijft aanwezig.

#### 4.5 Externe veiligheid

Externe veiligheid richt zich op het beperken van de risico's voor de burger, door het beperken van de kans op en het effect van een ernstig ongeval voor de omgeving door:

- het gebruik, de opslag en productie van gevaarlijke stoffen (inrichtingen);
- het transport van gevaarlijke stoffen (wegen, buisleidingen, waterwegen en spoorwegen);
- het gebruik van luchthavens.



Afbeelding 7 Fragment Risicokaart (plangebied groen omkaderd)

Om na te gaan of er belemmeringen zijn op het gebied van externe veiligheid is de risicokaart van de provincie Fryslân geraadpleegd. In afbeelding 7 is een uitsnede van de kaart weergegeven. Hierin is het plangebied met een groene cirkel aangegeven. De dichtstbijzijnde risicobronnen zijn met rode stippen aangegeven.

Uit de kaart blijkt dat binnen of buiten het plangebied geen risicobronnen aanwezig zijn waarvan de risicocontouren of de invloedsgebieden over het plangebied lopen. De dichtstbijzijnde risicobronnen zijn twee gasontvangst- en reduceerstations aan het Moleneind NZ 56b en 56c. De afstand tussen deze risicobronnen en het plangebied bedraagt meer dan 500 meter. De gasontvangst- en reduceerstations vormen daarmee geen risico.

Er is in de directe omgeving geen sprake van hogedruk aardgastransportleidingen of routes voor het transport van gevaarlijke stoffen. De wet- en regelgeving betreffende externe veiligheid heeft dan ook geen gevolgen voor deze ruimtelijke procedure. Externe veiligheid is geen belemmering voor het realiseren van het parkeerterrein.

#### 4.6 Ecologie

In het kader van de herinrichting van het Van Haersmapark Drachten is een ecologisch onderzoek uitgevoerd. Zie bijlage 1. Op basis van het ecologisch onderzoek (Bügelhajema Adviseurs BV, Projectnummer: P000530,

Onderwerp: Beknopte natuurtoets Van Haersmapark Drachten, Datum: 13-12-2021) is het volgende geconcludeerd:

#### Planten

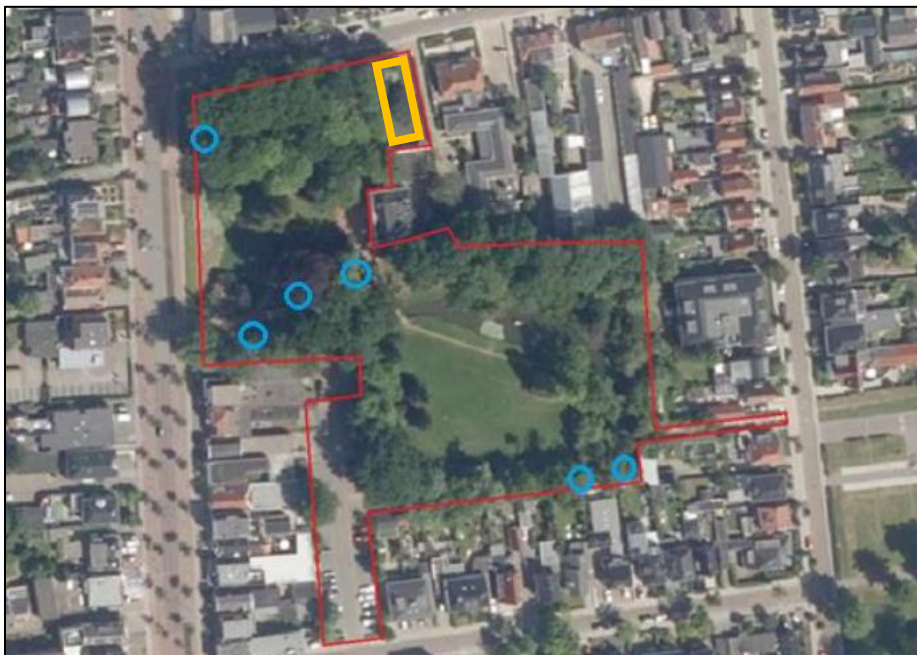
Beschermde plantensoorten zijn gezien de terreingesteldheid en de voedselrijkdom niet in het park te verwachten.

#### Vogels



Er is een aantal vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten bekend uit de directe omgeving van het plangebied, waaronder huismus, gierzwaluw en ransuil. Maar, in het park staat geen bebouwing waar huismus of gierzwaluw een nest in kan maken. In de bomen in het park zijn geen nesten aanwezig die geschikt kunnen zijn voor roofvogels of uilen, zoals ransuil. Er zijn ook geen sporen van uilen die duiden op de aanwezigheid van een rust- of roestplaats. In het park zijn enkele algemeen voorkomende broedvogels waargenomen, waaronder boomkruiper, pimpelmees, koolmees, roodborst en grote bonte specht. Deze algemene broedvogels kunnen in de bomen en struiken in het park broeden. De nesten van deze algemene soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

#### Vleermuizen

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van een aantal vleermuissoorten, waaronder gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis. In het park staat geen bebouwing waarin gebouwbewonende vleermuissoorten, zoals gewone dwergvleermuis of laatvlieger, een verblijfplaats kunnen hebben. Alle te kappen bomen zijn onderzocht op aanwezigheid van holtes en/of scheuren die geschikt zijn voor vleermuizen. Er zijn enkele bomen in het park aanwezig die holtes of openingen hebben waar soorten als rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis een verblijfplaats in kunnen hebben, maar deze bomen staan elders in het park en niet bij de aan te leggen parkeerplaatsen (zie afbeelding 8). In het plangebied zijn geen bomenrijen of watergangen aanwezig die onderdeel kunnen vormen van een essentiële vliegroute van vleermuizen.



#### Legenda

-  Te kappen bomen
-  Parkeerterrein

Afbeelding 8 Locaties te kappen bomen en locatie parkeerterrein

#### Grondgebonden zoogdieren

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van een aantal beschermde grondgebonden zoogdiersoorten die in het plangebied voor kunnen komen. In de te kappen bomen zijn geen nesten van eekhoorn waargenomen. Gezien de locatie van het park midden in Drachten en het ontbreken van geschikt leefgebied, is het voorkomen van otter in het park uit te sluiten.

### Amfibieën

De amfibieënsoorten bastaardkikker en gewone pad zijn bekend uit de omgeving van het plangebied (NDFP). In het park is geschikt voortplantingswater voor deze soorten aanwezig. De groenstroken vormen verder geschikt landbiotoop voor deze soorten. Maar, voor deze soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. De niet-vrijgestelde amfibieënsoort poelkikker is bekend uit de directe omgeving van het plangebied (NDFP). Maar, in het park is door het ontbreken van geschikt voortplantingswater geen geschikte biotoop aanwezig.

### Ongewervelden

In de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van groene glazenmaker, noordse winterjuffer, sierlijke witsnuitlibel en grote vos, maar door het ontbreken van geschikte biotoop, zijn deze niet in het park te verwachten. Andere soorten beschermde ongewervelden zijn door het ontbreken van geschikt biotoop eveneens niet in het plangebied te verwachten.

### Vissen

Waarnemingen van beschermde vissen en reptielensoorten zijn niet bekend vanuit de directe omgeving van het plangebied (NDFP). Gezien de terreingesteldheid en het ontbreken van geschikt biotoop worden vissen en reptielen ook niet in het plangebied verwacht.

### Conclusie

Uit het voorgaande volgt de conclusie dat het realiseren van het parkeerterrein geen negatieve ecologische gevolgen heeft voor het plangebied.

## 4.7 Water

Ten behoeve van het plan is een watertoets uitgevoerd d.m.v. het gebruikmaken van de digitale watertoets. Het Wetterskip Fryslân heeft meegedeeld dat door de realisatie van het plan de hoeveelheid verhard oppervlak toeneemt met circa 280 m<sup>2</sup>. Er dient 28 m<sup>2</sup> wateroppervlak ter compensatie te worden gerealiseerd.

Deze watercompensatie vindt plaats door het vergroten van de bestaande vijverpartijen aan de zuidzijde van het park en door het verwijderen van de bestaande muurtjes rondom de vijvers waardoor een natuurlijker oever ontstaat. Door deze wijziging komt er meer dan 28 m<sup>2</sup> aan oppervlaktewater bij. Hiermee voldoet het plan aan de compensatienorm. Dit betekent dat de beperkte invloed van het plan kan worden opgevangen met standaard maatregelen. Zie hiervoor bijlage 2.

## 4.8 Bodem

Bij het opstellen van een bestemmingsplan of bij het afwijken van het bestemmingsplan dient onderzocht te worden of de kwaliteit van de bodem een belemmering vormt voor de toekomstige bestemming. In dit kader is een inventarisatie uitgevoerd van de beschikbare bodeminformatie op de locatie.

Ter plaatse van de locatie zijn geen (historische) bodembedreigende activiteiten of ondergrondse olietanks bekend. Voor de locatie zelf zijn geen uitgevoerde bodemonderzoeken bekend. Echter, in de nabijheid van de locatie zijn diverse bodemonderzoeken uitgevoerd. Hierbij zijn over het algemeen maximaal licht verhoogde gehalten aangetoond ten opzichte van de achtergrondwaarde.

Op basis van de geldende bodemkwaliteitskaart voldoet de bovengrond op de locatie aan kwaliteitsklasse Wonen en de ondergrond aan klasse AW2000. Op basis van de beschikbare bodeminformatie wordt ter plaatse van de locatie geen ernstig bodemverontreiniging verwacht, en zijn er vanuit milieuhygiënisch oogpunt geen belemmeringen voor de toekomstige bestemming als parkeerterrein. De bodemkwaliteitskaart kan gebruikt worden als bewijsmiddel voor de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem.

## 4.9 Verkeer en parkeren

Op dit moment zijn er 12 parkeerplaatsen in het park, welke op eigen terrein van de State direct voor of direct naast het gebouw liggen.

De maximale parkeerbehoefte, op basis van de gebruiksmogelijk van het geldende bestemmingsplan voor de State, zijn in totaal 19 parkeerplaatsen, waarvan 4 plaatsen voor bezoekers (uitgangspunt 100% dienstverlening). Volgens de Parkeernormennota Smallingerland mag 'bezoekersparkeren' in het centrumgebied opgevangen worden in de openbare ruimte van bijvoorbeeld de Stationsweg. Voor de parkeervraag van 15 parkeerplaatsen voor werknemers moet een oplossing gevonden worden.

Om in de parkeerbehoefte van 15 parkeerplaatsen te voorzien, wordt ten noorden van de State een parkeerterrein in het park aangelegd met een capaciteit van 10 parkeerplaatsen.

De vraag naar de overige 5 parkeerplaatsen wordt opgelost in de langspaarkeerstrook aan de Van Haersmasingel naast het park. In de Van Haersmasingel geldt vergunninghoudersparkeren. De betreffende parkeerstrook wordt in de praktijk door vergunninghouders weinig gebruikt, omdat de behoefte in dit specifieke deel van de Van Haersmasingel laag is. Deze langspaarkeerstrook van 9 parkeerplaatsen, wordt ingezet voor de gebruikers van de State. Doordat er maximaal 5 parkeerplaatsen in deze langspaarkeerstrook worden gebruikt door werknemers blijft er ook altijd ruimte beschikbaar voor bewoners van de Van Haersmasingel. Daarmee voldoet de parkeersituatie aan de normen.

De 10 parkeerplaatsen worden ontsloten op de Van Haersmasingel. Dit is een 30 km/uur erftoegangsweg. Het maken van uitritten op dit type weg past bij de functie van de weg. Wel zijn er klachten over de verkeersveiligheid op de Van Haersmasingel. Daarom is het de bedoeling om de aanleg van de parkeerplaatsen en de uitrit te combineren met de aanleg van een snelheidsremmende voorziening in de Van Haersmasingel.

## 5 Uitvoerbaarheid

### 5.1 Economisch

De kosten die samenhangen met het realiseren van het parkeerterrein zijn voor rekening van de initiatiefnemer, in dit geval de gemeente Smallingerland. Voor de renovatie van het park (waarvan de aanleg van de parkeerplaatsen een onderdeel is) zijn financiële middelen opgenomen in de begroting. De kosten van grondexploitatie zijn met andere woorden 'anderszins verzekerd'. Om die reden kan worden afgezien van het opstellen van een exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 Wet ruimtelijke ordening. Derhalve kan het plan als economisch haalbaar worden bestempeld.

### 5.2 Maatschappelijk

De planvorming voor het Van Haersmapark kent een lange geschiedenis. In 2014 zijn de eerste gesprekken geweest met belanghebbenden van de oorlogsmonumenten en het Oranjecomité. Aansluitend is er een werkgroep gevormd met de direct omwonenden, de wijkraad en de ondernemersvereniging. Dit heeft in 2015 geresulteerd tot een schetsplan. Tijdens het hiervoor beschreven proces is de locatie voor het parkeren meegenomen. Het schetsplan en de parkeerlocatie zijn vervolgens besproken met de eigenaar van de State, de huurder, Smelne's Erfskip en de RCE. Dit heeft geresulteerd in een definitief ontwerp.

In 2017 heeft een inloopbijeenkomst in de Van Haersmastate plaatsgevonden. Hier zijn de direct omwonenden en de bewoners van de wijk in de gelegenheid gesteld om de plannen in te zien en te reageren. Een groot aantal bewoners heeft aangegeven niet akkoord te gaan met het parkeerterrein ten noorden van de state. In later stadium zijn vanuit de buurt alternatieve locaties voorgesteld. Uiteindelijk heeft het college besloten om toch verder te gaan met het parkeerterrein op de oorspronkelijke locatie. Tegen de omgevingsvergunning die daarvoor nodig was zijn een groot aantal zienswijzen ingediend. Dat leidde er in 2019 toe dat de gemeenteraad geen instemming verleende aan de vergunningverlening. De gemeenteraad besloot dat er opnieuw moest worden gesproken met de omwonenden over alternatieve locaties voor het parkeerterrein onder leiding van een onafhankelijke gespreksleider.

Uit die gesprekken is in 2019 het door alle belanghebbenden geaccepteerde advies voortgekomen om de betreffende parkeerplaatsen aan de Stationswegzijde bij de huidige zuidelijke ingang aan te leggen (bijlage 7). Hûs en Hiem en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, die beiden over wijzigingen in monumentale objecten moeten adviseren, gaven hierover in 2020 een negatief advies. De reden daarvan was dat het

parkeren bij de zuidelijke ingang van het park afbreuk zou doen aan de monumentale waarde van park en State. Het college besloot daarom in begin 2021 om vast te houden aan de oorspronkelijke locatie, dat wil zeggen een parkeerterrein voor 10 auto's aan de noordzijde van de State.

Het college heeft dit besluit voor de zomervakantie 2021 aan de gemeenteraad meegedeeld. Na de zomervakantie 2021 heeft het college hierover tijdens een informatieavond met de direct omwonenden gesproken. Tijdens die informatieavond is door de omwonenden gevraagd om nog een keer te kijken naar een alternatieve locatie voor het parkeren in het park. Concreet om een locatie aan de zuidkant van het park waarbij het parkeren dan tussen een aantal monumentale bomen zou moeten worden ingepast. Deze locatie is op verzoek van de omwonenden getoetst door de Bomenstichting. De uitkomst van dit onderzoek was dat parkeren op die plek niet mogelijk is zonder monumentale bomen te beschadigen of op termijn te laten afsterven (zie bijlage 8). Hierdoor blijft alleen de oorspronkelijke locatie in beeld.

### 5.3 Omgevingsvergunning

Het ontwerpbesluit is ten behoeve van zienswijzen voor een periode van 6 weken ter inzage gelegd. Tegen het voornemen zijn .....wel.....geen..... zienswijzen ingediend.

NB.....In te vullen na afloop ter inzage termijn.....

### 5.4 Overleg

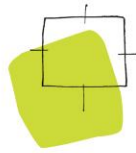
De aanvraag is voor het overleg ex artikel 3.1.1. van het Besluit ruimtelijke ordening verzonden aan de volgende instanties:

- Wetterskip Fryslân.
- Provincie Fryslân.
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE).

## Bijlagen

1. Ecologisch onderzoek
2. Wateradvies van het Wetterskip Fryslân
3. Locatiestudie
4. Uittreksel Rijksmonumentenregister
5. Advies RCE 16 maart 2018
6. Verslag RCE 14 april 2018
7. Onafhankelijk advies november 2019 en verslag monumentenspreekuur 30 juni 2020
8. Bomenonderzoek

Bijlage 1: Ecologisch onderzoek



# BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

## Beknopte natuurtoets Van Haersmapark, Drachten

projectnummer: P000530

Onderwerp: Beknopte natuurtoets Van Haersmapark Drachten  
Datum: 13-12-2021

### Inleiding

#### KADER

De gemeente Smallingerland heeft plannen om het Van Haersmapark in Drachten her in te richten. In 2015 heeft ons bureau de inrichtingsplannen voor het Van Haersmapark getoetst aan de Flora- en faunawet. In 2017 is de Flora- en faunawet vervangen door de Wet natuurbescherming en zijn in dat jaar ook de inrichtingsplannen voor het park enigszins gewijzigd. Naar aanleiding hiervan is in 2017 het eerste onderzoek uit 2015 geactualiseerd en waar nodig aangevuld. De plannen zijn tot op heden nog niet uitgevoerd. Omdat er een kans is dat de huidige situatie in het veld anders is dan tijdens het veldbezoek in 2015, is in september 2021 een beknopte natuurtoets uitgevoerd om de toetsing te actualiseren. Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)<sup>1</sup> of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de beknopte natuurtoets op 20 september 2021 bezocht door ecologen van BügelHajema Adviseurs. Tijdens het veldbezoek zijn enkele te kappen bomen met holtes en gaten geïnspecteerd op geschiktheid voor vleermuizen. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: bewolkt, circa 11 °C, droog en een zwakke wind.

#### PLANGEBIED

Het plangebied bestaat uit het Van Haersmapark exclusief de Haersma State (zie figuur 1). Het plangebied vormt de tuin van de Haersmastate. Aan de noord-, oost-, en zuidzijde van het park grenzen woonerven. Langs de noordwestzijde van het park ligt de Stationsweg.

Het park bestaat uit bomen en groenstroken langs de randen en meerdere gazons verspreid over het gebied. Verder zijn er enkele waterpartijen langs de randen en in het midden van het park. De vijver langs de Stationsweg heeft houten walbeschoeiing, de waterpartij in het midden van het park heeft gemetselde beschoeiing en de watergangen langs de zuidelijke randen hebben natuurlijke oevers. Ten zuidwesten van het park ligt een parkeerplaats met enkele solitaire bomen langs de randen.

<sup>1</sup> De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.



De plannen bestaan uit de kap van een gedeelte van de aanwezige bomen (zie bijlage 1), het vergraven en uitbreiden van de waterpartijen en de aanleg van nieuwe verharding en groen. Hiervoor wordt grond vergraven en vegetatie verwijderd. De Haersma State blijft volledig behouden.



Figuur 1. Luchtfoto met de locatie van het plangebied (rood). (Bron: [www.ruimtelijkeplannen.nl](http://www.ruimtelijkeplannen.nl))



Foto's 1 en 2. Impressie van het plangebied op 20 september 2021. Links het aanzicht op de zuidzijde van het park vanuit het westen. Rechts één van de bomen met holtes.





Foto's 3 - 8. Linksboven de watergang aan de zuidoostzijde. Rechtsboven het zicht op het park vanuit het zuidoosten. Links midden het zicht op het park vanuit het noordwesten. Recht midden de vijver langs de Stationsweg. Linksonder één van de bomen met gaten en holtes. Rechtsonder het zicht op de zuidwestzijde van het park vanuit het noorden.

### Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);



- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatstgenoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

## INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van gegevens van de laatste 5 jaar in de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF) (© NDFF 4 november 2021 10:27:50) blijkt dat in de omgeving (0-2 kilometer) van het plangebied diverse beschermde dier- en plantensoorten bekend zijn. Het gaat om vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, een amfibie (poelkikker), enkele vaatplanten en ongewervelden.

De vegetatie in het plangebied bestaat voornamelijk uit een aantal algemene gras- en plantensoorten. De waargenomen soorten zijn onder meer Engels raaigras, grote brandnetel, madeliefje, paardenbloem en smalle weegbree. Deze soorten duiden op een voedselrijke bodem. De struiken en opgaande beplanting in de randen van het park bestaan uit (aangeplante) soorten zoals, hulst, Amerikaanse vogelkers, beuk, zomereik, klimop, mispel, vlier, zwarte els, coniferen en taxus. Verder is langs de zuid- en westzijde van het plangebied een beukenhaag aanwezig.

Gezien de walbeschoeiing in de meeste waterpartijen, zijn op de oevers vrijwel geen planten aanwezig. Verder groeit alleen in de vijver langs de Stationsweg witte lelie. In de overige watergangen groeit vrijwel geen watervegetatie.

De beschermde plantensoorten groot spiegelklokje en stijve wolfsmelk zijn bekend vanuit de directe omgeving van het plangebied (NDFF). Deze soorten komen voornamelijk voor op zandige stroomruggen in rivierdalen en akkers (groot spiegelklokje) en in akkers of bosranden langs rivierdalbossen (stijve wolfsmelk). Deze en andere beschermde plantensoorten zijn gezien de terreingesteldheid en de voedselrijkdom niet in het park te verwachten.

Er is een aantal vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten bekend uit de directe omgeving van het plangebied, waaronder huismus, gierzwaluw en ransuil (NDFF). In het park staat geen bebouwing waar huismus of gierzwaluw een nest in kan maken. In de bomen in het park zijn geen nesten aanwezig die geschikt kunnen zijn voor roofvogels of uilen, zoals ransuil. Er zijn ook geen sporen van uilen, zoals braakballen of uitwerpselen, onder de bomen in het park waargenomen die duiden op de aanwezigheid van een rust- of roestplaats.

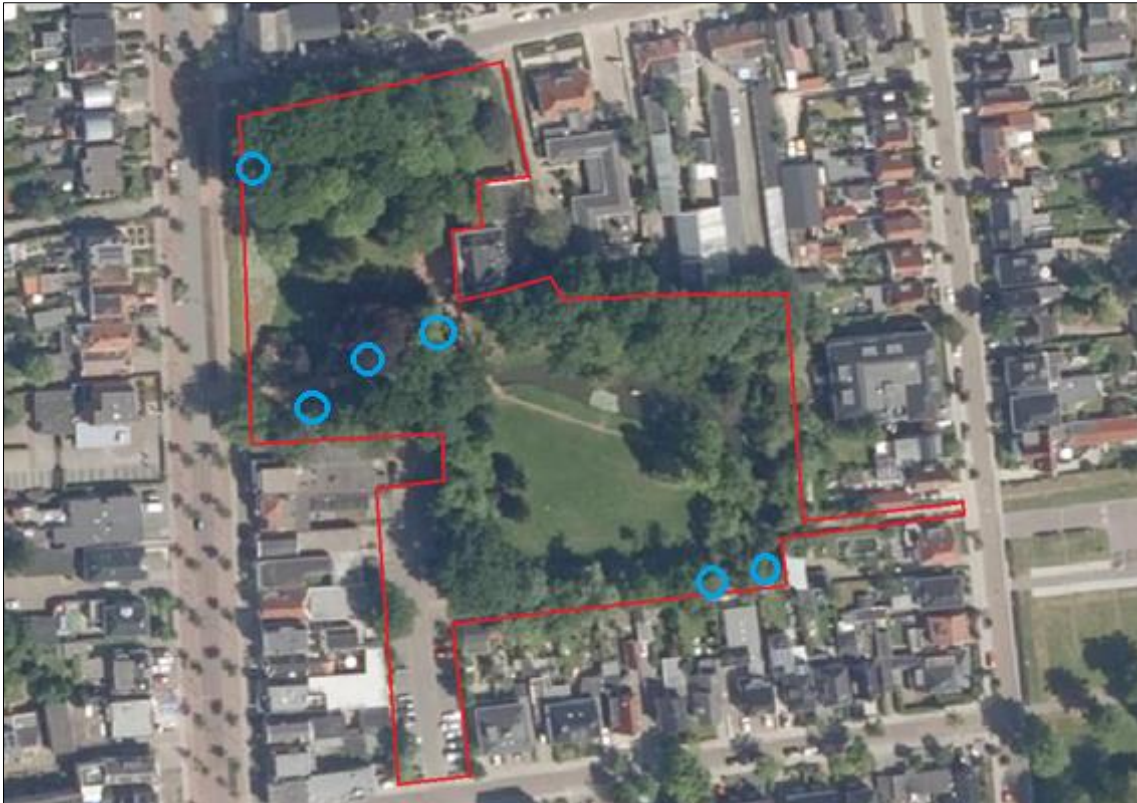
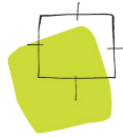
De groenstroken in het plangebied vormen hooguit een klein onderdeel van het foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, die mogelijk in de nabijgelegen bebouwing een nest hebben.



Tijdens het veldbezoek zijn in het park enkele algemeen voorkomende broedvogels waargenomen, waaronder boomkruiper, pimpelmees, koolmees, roodborst en grote bonte specht. Deze algemene broedvogels kunnen in de bomen en struiken in het park broeden. De nesten van deze algemene soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van een aantal vleermuissoorten, waaronder gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis (NDFF). In het park staat geen bebouwing waarin gebouwbewonende vleermuissoorten, zoals gewone dwergvleermuis of laatvlieger, een verblijfplaats kunnen hebben. Alle (optioneel) te kappen bomen zijn onderzocht op aanwezigheid van holtes en/of scheuren die geschikt zijn voor vleermuizen. Er zijn enkele bomen in het park aanwezig die holtes of openingen hebben waar soorten als rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis een verblijfplaats in kunnen hebben. Waar mogelijk zijn de bomen met holtes en openingen tijdens het veldbezoek met behulp van een endoscopische camera beoordeeld op geschiktheid voor vleermuizen. Hieruit blijkt dat zes bomen die gekapt gaan worden, holtes en/of openingen hebben die geschikt zijn voor boombewonende vleermuissoorten om een verblijfplaats in te hebben (figuur 2).

Het plangebied kan verder onderdeel zijn van het foerageergebied van soorten als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis. In het plangebied zijn geen bomenrijen of watergangen aanwezig die onderdeel kunnen vormen van een essentiële vliegroute van vleermuizen.



Figuur 2. Locaties van de te kappen bomen met geschikte holtes en/of openingen voor vleermuizen (blauwe cirkels).

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van een aantal beschermde grondgebonden zoogdiersoorten die in het plangebied voor kunnen komen, zoals huisspitsmuis en egel (NDFF). Voor deze algemene soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Niet-vrijgestelde soorten die bekend zijn uit de directe omgeving van het plangebied zijn eekhoorn en otter (NDFF). In de te kappen bomen in en om het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen nesten van eekhoorn waargenomen. Gezien de locatie van het park midden in Drachten en het ontbreken van geschikt leefgebied, is het voorkomen van otter in het park uit te sluiten.

De amfibieënsoorten bastaardkikker en gewone pad zijn bekend uit de omgeving van het plangebied (NDFF). In het park is geschikt voortplantingswater voor deze soorten aanwezig. De groenstroken vormen verder geschikt landbiotoop voor deze soorten. Voor deze soorten geldt in de provincie Fryslân een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. De niet-vrijgestelde amfibieënsoort poelkikker is bekend uit de directe omgeving van het plangebied (NDFF). Poelkikker komt voor in onbeschaduwde wateren met oeverzones die goed begroeid zijn. De watergangen langs de zuidelijke randen van het park staan vrijwel geheel in de schaduw. De waterpartij in



het midden van het park ligt meer in de zon, maar in dit gedeelte van het water is walbeschoeiing aanwezig en groeit vrijwel geen vegetatie in het water of op de oevers. De vijver langs de Stationsweg heeft ook weinig waarde voor poelkikker door de schaduwwerking van de bomen en de aanwezigheid van walbeschoeiing. Geschikt biotoop voor deze en andere niet-vrijgestelde soorten is door het ontbreken van geschikt voortplantingswater niet aanwezig in het plangebied.

In de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van groene glazenmaker, noordse winterjuffer, sierlijke witsnuitlibel en grote vos (NDFF). Deze soorten komen voor in wateren met lisdodde en riet in laagveengebieden (noordse winterjuffer), stilstaande wateren met krabben-scheer (groene glazenmaker), vegetatierijke vennen en plassen (sierlijke witsnuitlibel) en boomgaarden of bosranden met iep, zoete kers en wilg (grote vos). Deze soorten zijn vanwege het ontbreken van geschikt biotoop, niet in het plangebied te verwachten. Andere soorten beschermde ongewervelden zijn door het ontbreken van geschikt biotoop eveneens niet in het plangebied te verwachten.

Waarnemingen van beschermde vissen en reptielensoorten zijn niet bekend vanuit de directe omgeving van het plangebied (NDFF). Gezien de terreingesteldheid en het ontbreken van geschikt biotoop worden vissen en reptielen ook niet in het plangebied verwacht.

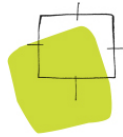
#### TOETSING

Als gevolg van de kap van een aantal bomen (figuur 2) gaan mogelijk vleermuisverblijfplaatsen verloren. Nader onderzoek is nodig om te bepalen of vleermuisverblijfplaatsen in deze te kappen bomen aanwezig zijn. Op basis van het nader onderzoek kan worden bepaald of een ontheffing voor de Wnb nodig is.

Het plangebied zal naar verwachting veranderen als foerageergebied voor de te verwachten vleermuissoorten die in het plangebied foerageren. Nader onderzoek is nodig om te bepalen of het park essentieel onderdeel is van het foerageergebied van vleermuizen.

Als gevolg van de plannen gaan geen jaarrond beschermde nesten van vogels verloren. Het park verandert mogelijk wel als foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huis-mus, maar zal niet ongeschikt worden. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied treden niet op.

Voor de overige vogelsoorten geldt dat, indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van vogels kunnen worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een



standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Fryslân. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

### **Gebiedsbescherming**

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

#### **WET NATUURBESCHERMING**

In de Wnb is de bescherming van specifieke natuurgebieden geregeld. Het betreft de Natura 2000-gebieden, die een internationale bescherming genieten. Plannen met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

#### **NATUURNETWERK NEDERLAND**

Het Natuurnetwerk Nederland is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor provincie Fryslân uitgewerkt in het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 (provinciaal ruimtelijk natuurbeleid).

#### **NATUUR BUITEN HET NNN**

Vanuit het Streekplan Fryslân 2007 en de Verordening Romte Fryslân 2014 wordt buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied.

#### **INVENTARISATIE**

In het kader van de Wnb beschermde gebieden liggen op ruime afstand van het plangebied. Het meest nabijgelegen beschermde gebied betreft het Natura 2000-gebied 'Van Oordt's Mersken' dat 6,7



kilometer ten zuidwesten van het plangebied ligt. Het meest nabijgelegen NNN-gebied is de watergang de Oude Drait en ligt 2,9 kilometer ten zuidwesten van het plangebied. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als 'Natuur buiten het NNN' omvat een bosje dat 1,9 kilometer ten zuidoosten van het plangebied ligt. Het meest nabijgelegen weidevogelkansgebied ligt op een afstand van 4,4 kilometer ten westen van het plangebied.

#### TOETSING

Het plangebied ligt op relatief grote afstand van het Natura 2000-gebied 'Van Oordt's Mersken'. Er zijn in potentie hooguit effecten mogelijk door externe werking. Het plangebied is gescheiden van Natura 2000-gebieden door bebouwing, (water)wegen en agrarisch gebied. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van het plan, kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Eventuele toename van stikstofdepositie als gevolg van werkzaamheden in de aanlegfase is op basis van de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering vrijgesteld van vergunningsplicht. Aangezien het toekomstige gebruik van het park niet verandert ten opzichte van de huidige situatie, wordt geen toename van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/jaar in stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden in de gebruiksfase verwacht.

Gezien de afstand tot de beschermde gebieden en de aard van het plan, zijn geen negatieve effecten te verwachten op het NNN, natuur buiten het NNN en weidevogelkansgebieden. De ontwikkeling is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

#### **Beschermde houtopstanden**

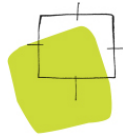
De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1000 m<sup>2</sup> en bomenrijen van minimaal 20 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

#### INVENTARISATIE EN CONCLUSIE

Het park ligt binnen de bebouwde kom van Drachten, waardoor het indienen van een kapmelding voor beschermde houtopstanden bij de provincie Fryslân niet nodig is.

#### **Conclusie**

Voor dit plan is op 20 september 2021 een veldbezoek uitgevoerd en zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om het plangebied uit de NDFF geraadpleegd. Op basis van het veldbezoek en de verspreidingsgegevens is een nog onvoldoende beeld van de natuurwaarden in het gebied verkregen om de toetsing aan de Wnb op te baseren.

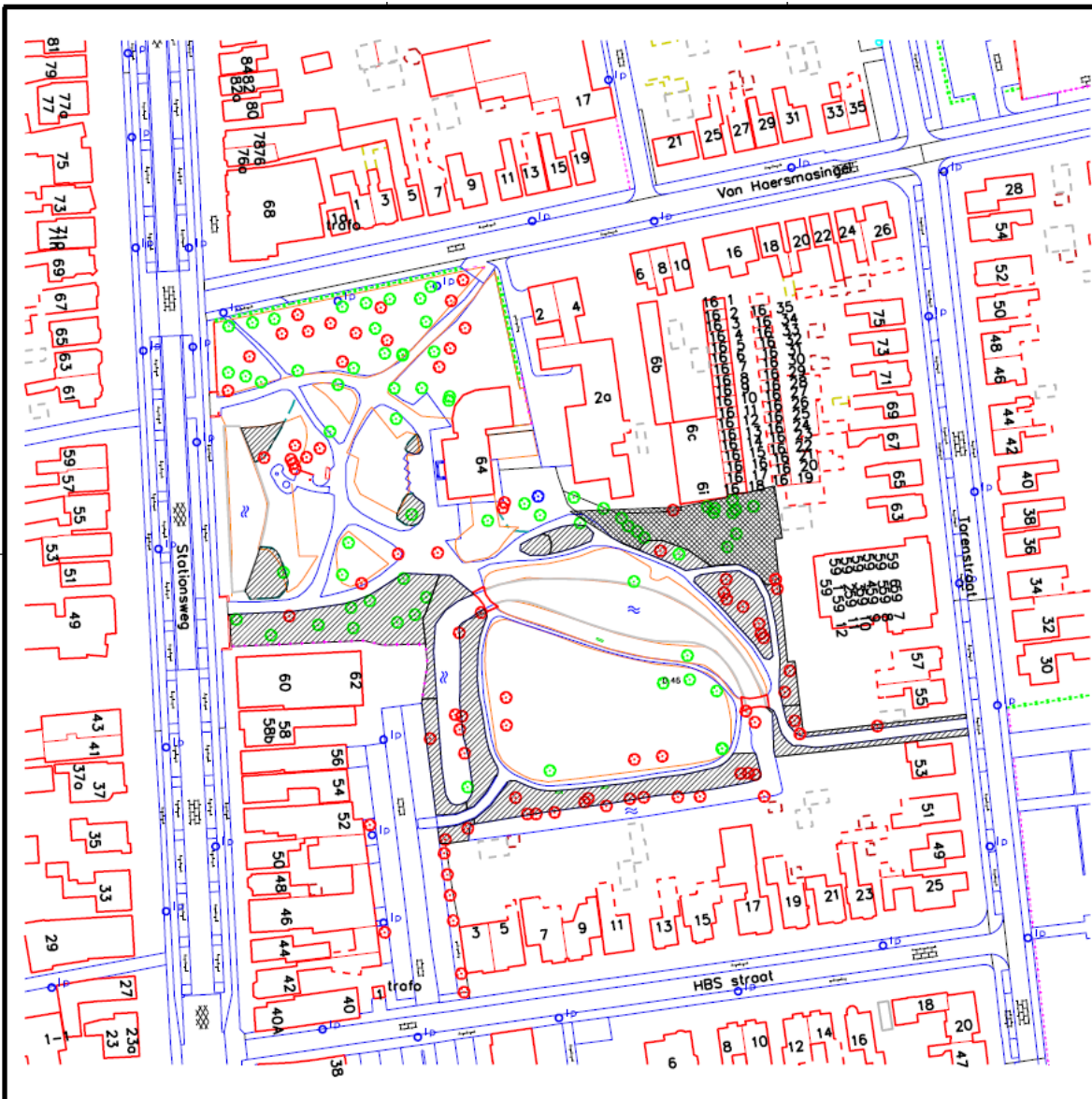


Uit de toetsing komt naar voren dat als gevolg van de kap van enkele bomen mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan. Nader onderzoek is nodig om de aan- of afwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen, van soorten als rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis, in deze bomen vast te stellen. Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt bepaald of een ontheffing voor de Wnb nodig is. Verder moet bij de werkzaamheden rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels.

Een nadere analyse in het kader van de gebiedenbescherming van de Wnb of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid is niet noodzakelijk. Het plan heeft geen negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van natuurlijke habitats en soorten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Wnb nodig. Het plan is daarnaast op het punt van provinciaal natuurbeleid niet in strijd met de Provinciale Omgevingsverordening.



# Bijlage: kaptekening



Legenda

**Te verwijderen/behouden Bomen**

- Te verwijderen bomen, 83 st.
- Te behouden bomen, 62 st.
- Optioneel te verwijderen 1 st.

**Te verwijderen plantsoen**

- Te verwijderen plantsoen, 2544 m<sup>2</sup>
- Te dunnen plantsoen, 675 m<sup>2</sup>

Te verwijderen bomen en plantsoen i.o.m. directie

Schaal 1:500  
Afmeting: A1

**Drachten**

Streek Beheerswiel 2  
Postbus 10.000  
8200 AB Drachten  
Tel: 0512 - 581276  
Fax: 0512 - 581266  
www.streekbeheer.nl

|           |                 |          |       |
|-----------|-----------------|----------|-------|
| PROJECT   | van Hoersmapark | CLUSTER  | Green |
| ONDERDEEL | Kaptekening     | AFDELING | o.w.  |
| ITEREDID  | 0.0             | SEMHAL   | 6.562 |
| GEONT.    | R.E             | APMETING | A1    |
|           |                 | RESTRIC  | 6x2   |
|           |                 | TEX.NR.  | 1     |

DATUM 14-09-2021  
DATUM 14-09-2021

Bijlage 2: Wateradvies van het Wetterskip Fryslân

## Atsma, F.

---

**Van:** Remco Visser <RVisser1@wetterskipfryslan.nl>  
**Verzonden:** woensdag 14 juni 2017 13:44  
**Aan:** Atsma, F.  
**Onderwerp:** Wateradvies parkeerterrein Van Haersmapark Drachten

**Opvolgingsmarkering:** Opvolgen  
**Markeringsstatus:** Gemarkeerd

Beste meneer Atsma,

Wij hebben op 1 juni 2017 de door u ingediende digitale watertoets ontvangen voor het aanleggen van een parkeerterrein in het Haersmapark aan de Van Haersmasingel te Drachten. Op het plan is de normale watertoetsprocedure van toepassing omdat er waterpartijen gegraven worden en het verhard oppervlak toeneemt. Deze e-mail vormt het wateradvies voor dit plan.

Wij gaan er van uit dat u de in deze e-mail vermelde adviezen opvolgt en meeneemt in de verdere planvorming. Wij verwachten dat het advies wordt verwerkt in de waterparagraaf en waar nodig op de Verbeelding en in de Regels. Uit de waterparagraaf moet duidelijk blijken welke waterbelangen van toepassing zijn en hoe hier in het plan rekening mee is gehouden.

Het plan bestaat uit het aanleggen van een parkeerterrein en het renoveren van het van Haersmapark. Onderstaande figuur toont de toekomstige inrichting van het gebied.



*De toekomstige inrichting van het plangebied*

De watertoets is een belangrijk instrument bij het klimaatbestendig en waterrobuust inrichten van de ruimte. De watertoets zorgt ervoor dat in alle ruimtelijke plannen aandacht wordt besteed aan veiligheid, kwaliteit én kwantiteit van water. In deze email geven wij de wateraspecten aan die specifiek op uw plan van toepassing zijn. Achtergrondinformatie over de verschillende aspecten kunt u vinden in onze Leidraad Watertoets die is te raadplegen op onze website: [www.wetterskipfryslan.nl/watertoets](http://www.wetterskipfryslan.nl/watertoets). In de Leidraad staat ook hoe u bij het uitwerken en opstellen van het plan rekening dient te houden met deze wateraspecten in bijvoorbeeld de Toelichting, de Regels en op de Verbeelding.

## **Voldoende**

### **Peilbeheer (paragraaf 4.3.4) en drooglegging (4.3.7)**

#### *Peilgebied en drooglegging*

Het plangebied ligt in een peilgebied met een vast peil van +1,10 m NAP. Dit vastgestelde peil is een streefpeil. Het werkelijke peil is als gevolg van opstuwing en de weersomstandigheden niet altijd gelijk aan het streefpeil. De geschatte gemiddelde maaiveldhoogte ligt tussen de +1,0 m NAP en de +1,80 m NAP. Het waterpeil in de vijvers kan afwijken van het streefpeil omdat het niet rechtstreeks in verbinding staat met het watersysteem. Wij adviseren u om bij het bepalen van de aanleghoogte rekening te houden met de droogleggings- en ontwateringsnormen.

### **Toename verhard oppervlak (paragraaf 4.3.6)**

In paragraaf 4.3.6 staat achtergrondinformatie over de reden waarom toename van verhard oppervlak gecompenseerd dient te worden. De gebiedspecifieke compensatie zoals deze in paragraaf 4.3.6.2 van de Leidraad is opgenomen is niet van toepassing. Wij hanteren een compensatienorm van 10 %. Voor bebouwd gebied is de ondergrens van 200 m<sup>2</sup> van toepassing, in het buitengebied geldt een ondergrens van 1.500 m<sup>2</sup>.

Door de realisatie van het plan neemt de hoeveelheid verhard oppervlak toe met 280 m<sup>2</sup>. U dient 28 m<sup>2</sup> water ter compensatie aan te leggen. U heeft aangegeven dit te willen compenseren door het vergroten van bestaande vijverpartijen aan de zuidkant van het park en door het verwijderen van de bestaande muurtjes rondom de vijvers waardoor een natuurlijker oever ontstaat. Door deze wijziging komt er >28 m<sup>2</sup> aan oppervlaktewater bij, hiermee voldoet het plan aan de compensatienorm.

## Schoon

### Schoonhouden – scheiden – zuiveren (paragraaf 4.4.6)

#### *Waterkwaliteit*

Om een goede waterkwaliteit te realiseren is het nodig dat u voorkomt dat milieubelastende stoffen in het oppervlaktewater terecht komen. De bouwwijze en onderhoudstechniek moeten emissievrij zijn. Ook is het nodig dat u bouwt met milieuvriendelijk en duurzaam materiaal.

#### *Afkoppelen en waterkwaliteit*

Om het aantal overstortingen van rioolwater en de belasting van rioolwaterzuiveringen te beperken, is het uitgangspunt om regenwater en rioolwater zoveel mogelijk gescheiden af te voeren.

In geval van dit bouwplan kunt u het hemelwater afkomstig van verhard oppervlak, onder bij *Waterkwaliteit* in deze e-mail genoemde voorwaarden, lozen op het oppervlaktewater.

## Vervolg

### Waterwet

Voor alle activiteiten in en nabij het watersysteem, waaronder het lozen van afvalwater op het oppervlaktewater, het onttrekken van grondwater of het aanbrengen van een wijziging in het watersysteem, dient u een vergunning aan te vragen of een melding te doen bij Wetterskip Fryslân. Op onze website ([www.wetterskipfryslan.nl](http://www.wetterskipfryslan.nl)) treft u meer informatie aan over de Waterwet en u kunt daar onder andere ook meldingsformulieren en het aanvraagformulier voor een watervergunning downloaden. De aanvraag voor een watervergunning of de melding kunt u ook gelijktijdig met de omgevingsvergunningaanvraag indienen via het omgevingsloket online ([www.omgevingsloket.nl](http://www.omgevingsloket.nl)).

### Meer informatie

Mocht u vragen hebben over het wateradvies of wilt u verder overleggen over het plan, dan kunt u contact opnemen met de heer R.L. Visser van ons waterschap. De in deze e-mail genoemde afdelingen en personen zijn telefonisch bereikbaar via het algemene telefoonnummer van Wetterskip Fryslân: 058-292 22 22.

Hoogachtend,

namens het dagelijks bestuur van Wetterskip Fryslân,

drs. R. Smit,  
Manager Cluster Plannen.

Wetterskip Fryslân T 058 – 292 2222 2 | Postbus 36, 8900 AA Leeuwarden | [www.wetterskipfryslan.nl](http://www.wetterskipfryslan.nl)

Denk aan het milieu voordat u dit bericht print

Denk aan het milieu voordat u dit bericht print.

Dit bericht is alleen bestemd voor de geadresseerden. Aan dit bericht kunnen geen rechten worden ontleend.

Bijlage 3: Locatiestudie

## Locatiestudie parkeerterrein Van Haersmapark

Eén van de doelstellingen van het verbeteren van het park is meer zicht realiseren op de Van Haersmaste. Hiermee willen we de monumentale status van het park en de state beschermen en behouden. Belangrijke uitgangspunten hierbij zijn: het monumentale karakter van het park, het aanzicht op de State, de bruikbaarheid van het park en het paraplubestemmingsplan 'Parkeernormen'.

Benodigde parkeercapaciteit: 20 pp.

De conclusie op basis van onderstaande locatiestudie is dat een combinatie van locatie A1 en B1 meest optimale oplossing is voor de parkeerproblematiek. Er worden in totaal 20 parkeerplekken gecreëerd verspreid over een bestaande voorziening (langsparkeren langs de Van Haersmasingel) en een nog te realiseren parkeerterrein aan de noordzijde van de State. De combinatie van deze 2 locaties heeft het minste impact op het monumentale park, geeft het meest vrije aanzicht op de State en maakt het park vrij van verkeersbewegingen van auto's waardoor het park weer bruikbaar wordt om te wandelen en beduidend minder onderhoud vraagt.

|           | <b>Locatie</b>  | <b>Argumentatie</b>  |
|-----------|---|--|
| <b>A1</b> | <b>Langsparkeren langs van Haersmasingel (10 pp)</b>                                  | Langs het Van Haersmapark ligt een parkeerstrook waar weinig gebruik van wordt gemaakt omdat de parkeercapaciteit in de Van Haersmasingel ruim voldoende is. De ruimte kan ingezet worden voor de parkeerbehoefte van de Van Haersmaste. Het parkeren heeft direct een aansluiting op de straat en auto's worden niet meer geparkeerd in het park. Hierdoor zijn er ook geen verkeersbewegingen meer in het park. Daarnaast zijn er geen extra kosten voor het aanpassen van de parkeerplaatsen. |
| <b>A2</b> | <b>Langs parkeren van Haersmasingel aanpassen voor dwars parkeren (18 pp)</b>         | De parkeerstrook langs het Van Haersmapark aanpassen voor dwars parkeren. Bij deze oplossing heeft de parkeeroplossing ook direct aansluiting op de straat en de voertuigen worden niet meer geparkeerd in het park. Gevolg hiervan is dat er ook geen verkeersbewegingen meer zijn in het park. Er zullen wel een groot aantal oude, beeldbepalende bomen gekapt moeten worden.   |
| <b>B1</b> | <b>Parkeren noordzijde van de state, toegangsweg met aan 1 zijde parkeren (10 pp)</b> | Een parkeerplaats op deze locatie is goed in te passen in het park. Het is een open plek en er hoeft nauwelijks groen voor te wijken. Toegang vindt niet meer plaats via het park, maar de parkeerplaats wordt ontsloten via de Van  |



|           |   |   |
|-----------|---|---|
|           |   | Haersmasingel. Hierdoor zijn er geen verkeersbewegingen meer in het park. De parkeerplaats is goed af te schermen van de straat.  |
| <b>B2</b> | <b>B. Parkeren noordzijde van de state, toegangsweg met aan 2 zijden parkeren (20 pp)</b>                 | Toegang vindt niet meer plaats via het park, maar de parkeerplaats wordt ontsloten via de Van Haersmasingel. Hierdoor zijn er geen verkeersbewegingen meer in het park. Deze parkeeroplossing vraagt meer ruimte van het park dan de locatie B1, waardoor er meer oude bomen gekapt moeten worden. Ook deze oplossing is goed af te schermen, maar doordat het meer naar voren komt in het park stedenbouwkundig minder goed in te passen.  |
| <b>C</b>  | <b>Parkeren aan de voorzijde van de state (4 pp)</b>  | Op dit moment zijn 4 parkeerplaatsen aanwezig aan de voorzijde van de State. Uitbreiding is niet aan de orde, bij voorkeur zelfs opheffen vanwege het doel om meer zicht op de State te realiseren en daarmee de monumentale status van het park en state te beschermen en te behouden. Parkeren op deze locatie leidt tot verkeersbewegingen in het park.  |
| <b>D</b>  | <b>Parkeren aan de zuidzijde van de State</b>   | Dit gedeelte van het park wordt nu ook gebruikt om te parkeren. Om deze parkeerlocatie te bereiken, moeten de voertuigen door het park heen rijden en staan ze deels in het zicht van de state en het park.   |
| <b>E</b>  | <b>Parkeren naast het parkeerterrein van de HBS straat in het zuidelijke deel van het Van Haersmapark</b> | De locatie doet een forse inbreuk op het park. Het parkeren komt verder het park in waarbij veel groen en vooral oude, beeldbepalende bomen gekapt moeten worden. Deze locatie wordt ontsloten via het niet-betaald en openbare parkeerterrein van de HBS-sstraat. Dit terrein is, conform ons parkeerbeleid, bedoeld voor werknemersparkeren van het centrum. Dit terrein koppelen aan een particulier parkeerterrein voor privégebruik levert onduidelijkheid en mogelijk foutief gebruik op. |

|          |                                    |  |
|----------|------------------------------------|--|
|          |                                    | <p>Daarbij komt dat aan de noordzijde van het centrum relatief weinig parkeerruimte is voor werknemers van het centrum. Een extra parkeerstrook in het park zal, vanwege het kunnen bereiken hiervan, ten koste gaan van 2 à 3 openbare parkeerplaatsen. Daarom valt de optie af om het bestaande parkeerterrein aan de HBS-sstraat in het park uit te breiden voor vergunninghoudersparkeren voor de state.</p>   |
| <b>F</b> | <b>Parkeren naast de Regiobank</b> | <p>Bij deze locatie staan voertuigen aan de zijkant in het monumentale gedeelte van het park in vooraanzicht van de State. De ontsluiting van de locatie vraagt om een brede rijweg die samen met het parkeren ook hier een forse inbreuk doet op het park. Het gaat ten koste van veel groen en oude, beeldbepalende bomen. De mogelijkheid bestaat ook om de parkeerplaatsen te ontsluiten via het pad direct naast de Regiobank. Daarvoor is medewerking van particuliere eigenaar van dit pad nodig. En ook dan moet veel groen verwijderd worden.</p> |

Bijlage 4: Uittreksel Rijksmonumentenregister



**Monumentnummer\*: 33976**

Smallepad 5  
3811 MG Amersfoort  
Postbus 1600  
3800 BP Amersfoort  
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21  
F 033 421 77 99  
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument  
Inschrijving register\*: 17 februari 1970  
Kadaster deel/nr: 3370/60

*Monumentnaam\*\**

Haersma State

|                    |                  |                   |
|--------------------|------------------|-------------------|
| <i>Woonplaats*</i> | <i>Gemeente*</i> | <i>Provincie*</i> |
| Drachten           | Smallingerland   | Friesland         |

|                |            |               |                  |                    |                  |                |
|----------------|------------|---------------|------------------|--------------------|------------------|----------------|
| <i>Straat*</i> | <i>Nr*</i> | <i>Toev.*</i> | <i>Postcode*</i> | <i>Woonplaats*</i> | <i>Situering</i> | <i>Locatie</i> |
| Stationsweg    | 64         |               | 9201 GP          | Drachten           |                  |                |

|                             |                |                     |                    |                     |
|-----------------------------|----------------|---------------------|--------------------|---------------------|
| <i>Kadastrale gemeente*</i> | <i>Sectie*</i> | <i>Kad. object*</i> | <i>Appartement</i> | <i>Grondperceel</i> |
| DRACHTEN                    | A              | 11285               |                    |                     |
| DRACHTEN                    | A              | 15251               |                    |                     |
| DRACHTEN                    | A              | 15252               |                    |                     |

*Rijksmonumentomschrijving\*\**

Haersma State. Door Th. Romein gebouwd buitenverblijf. Blokvormig huis onder laag schilddak met hoekschoorstenen. De gevel is geleed door geblokte hoekrisalieten en kroonlijst. De middenpartij heeft voor een balkon op Ionische zuilen gedragen, en voor Romein typerende detaillering met half rond gesloten deur en schotels in de zwikken daarnaast. Acht- en vierruitsvensters. Landschapstuin.

|                                |                         |                |
|--------------------------------|-------------------------|----------------|
| <i>Hoofdcategorie</i>          | <i>Subcategorie</i>     | <i>Functie</i> |
| Kastelen, landhuizen en parken | Kasteel, buitenplaats   | Landhuis       |
| Kastelen, landhuizen en parken | Tuin, park en plantsoen | Tuin           |

Bijlage 5: Advies RCE 16 maart 2018

INGEKOMEN

19 MRT 2018

SMALLINGERLAND



Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed  
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en  
Wetenschap

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

Aan het college van burgemeester en wethouders van Smallingerland  
Afdeling Publieke Werken/ mevrouw M. Pennewaard  
Postbus 10.000  
9200 HA Drachten

Smallepad 5  
3811 MG Amersfoort  
Postbus 1600  
3800 BP Amersfoort  
www.cultureelerfgoed.nl

**Contactpersoon**  
drs. Marceline Dolfin  
T 033-4217371  
F 033-421 77 99  
m.dolfin@cultureelerfgoed.nl

Datum  
Betreft

16 MAART 2018

Advies Omgevingsvergunning monumenten (art. 2.1, lid 1,  
onder f, en 2.26, lid 3, Wabo en art. 6.4, lid 1, onder a, Bor)

**Onze referentie**  
CIK-2018-59

**Olionummer**  
3376063

**Bijlagen**  
0

#### Gegevens beschermd monument

|                    |                            |
|--------------------|----------------------------|
| Naam               | Haersma state (parkaanleg) |
| Adres              | Stationsweg 64             |
| Postcode/plaats    | 9201 GP, Drachten          |
| Gemeente/provincie | Smallingerland/FR          |
| Monumentnummer     | 33976                      |

Geacht college,

Op 24 januari 2018 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument. U heeft mij daartoe de aanvraag om een Omgevingsvergunning toegezonden.

#### Advies

Mijn advies luidt op hoofdlijnen positief. In detail heb ik nog enkele aanbevelingen. Op de gekozen beschoeiingswijze adviseer ik u negatief.

#### Aanbevelingen

- Zorg voor een tekening bestaande en nieuwe toestand alsmede voor een uitvoeringstekening, maak hierop ook het beplantingsplan inzichtelijk;
- Zorg voor een onderbouwing voor het kappen van de bomen en het vergraven van de waterpartijen;
- Het is niet helemaal duidelijk of de paden onderdeel uitmaken van de aanvraag. Indien dit zo is, maak dit dan inzichtelijk door een tekening bestaand-nieuw met informatie over de afwerking;
- Dat het water diep ligt, betekent ook dat er veel van de beschoeiing te zien is, en dat dus voor een onopvallende beschoeiing, aansluitend bij natuurlijke materialen gekozen moet worden. Daar voldoet de voorgestelde zwarte geribbelde kunststof beschoeiing met industriële uitstraling niet aan;
- Toevoegen parkeerplaats ten noorden van het huis. Verbetering ten opzichte van de huidige situatie van 'wild' parkeren is inderdaad nodig en de voorgestelde ingreep begrijpelijk. Dit zal alleen werken als ingesleten gewoonten gewijzigd worden. De uitvoering zo rustig mogelijk houden

door één kleur klinker (geen menging) te kiezen. Als molgoot en de twee verschillende verbanden technisch niet noodzakelijk zijn dan liever achterwege laten. Gezien de beperkte omvang van het park is dit het maximale aantal parkeerplaatsen dat het park kan dragen. Het heeft de voorkeur om het parkeren op te lossen buiten het rijks monumentale park. Op perceelnummer 13417 is een grote parkeerplaats aanwezig die met een verbeterde inrichting (belijning) nog wat efficiënter gebruikt kan worden. Er is al een toegang naar Haersma state.

- De nieuwe locatie van de herdenkingsmonumenten is goed gekozen. Houdt wel rekening met de wortels van de oude bomen op de nieuwe plek bij het maken van de fundering.
- Ten aanzien van het zuidelijke deel van het park, weliswaar niet behorende bij het rijksmonument, wil ik u meegeven dat het voornemen tot het kappen van de bosschages langs de rand zal leiden tot een zeer open zicht op de daarachter gelegen achtererven met schuttingen en schuurtjes. Dit zal het zicht vanuit het park niet verbeteren. Het streven om een wandeling langs het water te creëren is op zich sympathiek, maar dit zal, gezien het feit dat het water laag ligt, vermoedelijk in zijn effect niet opwegen tegen het bedorven uitzicht.

### **De ministeriële adviesplicht**

U heeft het plan als adviesplichtig aangemerkt. Het voorliggende plan betreft: het ingrijpend wijzigen van een beschermd monument of een belangrijk deel daarvan.

Hieronder licht ik toe hoe ik tot dit advies ben gekomen. Bij de beoordeling heb ik de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag, geregistreerd onder nummer CIK-2018-59.

### **Het plan**

Aan u wordt een Omgevingsvergunning gevraagd voor de volgende activiteiten. Betreft het opknappen van het park.

### **Motivering**

Gelet op het monument en de ingreep heb ik de volgende aspecten meegewogen:

- o De registeromschrijving van bovengenoemd rijksmonument ([www.monumentenregister.cultureelerfgoed.nl](http://www.monumentenregister.cultureelerfgoed.nl))
- o Aanvullende waardstelling/bevindingen naar aanleiding van het bezoek
- o Architectuurhistorische/architectonische aspecten
- o Ruimtelijke/stedenbouwkundige aspecten
- o Het gebruik van het monument (artikel 2.15 van de Wabo)

Op grond hiervan beoordeel ik het plan als volgt.

Bij mijn beoordeling ben ik ervan uitgegaan dat alleen het landschappelijke deel van het park tot de beschermde aanleg behoort en het deel ten zuiden van de grote vijver niet is beschermd. Dit wil echter niet zeggen dat hier geen cultuurhistorische waarden aanwezig zijn, zoals het onderzoek van bureau Noordpeil ook laat zien.

Ik heb u voorts positief geadviseerd omdat ik het van belang vind dat dit rijksmonument wordt verbeterd. Uit mijn aanbevelingen kunt u opmaken dat er voor de uitwerking nog wel aandacht noodzakelijk is. Ik stel voor om dit in een gesprek met u en deskundigen van de RCE nader vorm te geven.

**Vragen**

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

**Afschrift en tekeningen**

Graag ontvang ik een afschrift van het ontwerpbesluit en te zijner tijd een afschrift van uw definitieve besluit met de bijbehorende stukken.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,  
namens deze,  
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,



Marceline Dolfin  
adviseur architectuurhistorie



Bijlage 6: Verslag RCE 14 april 2018

## O1153C1 – Verslag Vooroverleg Van Haersmapark

|                |                               |                |                             |
|----------------|-------------------------------|----------------|-----------------------------|
| Projectnaam    | Herinrichting Van Haersmapark | Opdrachtgever  | Gemeente Smallingerland     |
| Projectnummer  | O1153C1                       | Contactpersoon | D. de Haan                  |
| Documentnummer | O1153C1-01                    | Auteur(s)      | B. Waninge                  |
| Datum overleg  | 17 april 2018 – 13.30h        | Locatie        | Gemeentehuis Smallingerland |

| Presentielijst   | Contactpersoon   | Aanwezig | Afwezig | Contactgegevens  |
|--|--|----------|---------|--|
| <b>Gem. Smallingerland (GS)</b><br>Gauke Boelenstraat 2<br>9203 RM Drachten<br>Tel: 0512 581234      | Douwe de Haan (DH)<br><i>Projectvoorbereider<br/>Groenvoorzieningen</i>            | X        |         | <a href="mailto:douwe.de.haan@smallingerland.nl">douwe.de.haan@smallingerland.nl</a>   |
|  | Jan Willem van der Molen (JW)<br><i>Wabo coordinator<br/>omgevingsvergunningen</i> | X        |         | <a href="mailto:j.van.der.molen@smallingerland.nl">j.van.der.molen@smallingerland.nl</a>   |
|  | Franke Atsma (FA)<br><i>Beleidsmedewerker RO</i>                                   | X        |         | <a href="mailto:f.atsma@smallingerland.nl">f.atsma@smallingerland.nl</a>   |
| <b>Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RD)</b><br>Smallepad 5<br>3811 MG Amersfoort<br>Tel: 033 421 72 79 | Marceline Dolfin (MD)<br><i>Adviseur Architectuurhistorie</i>                      | X        |         | <a href="mailto:m.dolfin@cultureelerfgoed.nl">m.dolfin@cultureelerfgoed.nl</a>   |
|  | Natascha Lensvelt (NL)<br><i>Specialist Tuinen/Parken</i>                          | X        |         | <a href="mailto:n.lensvelt@cultureelerfgoed.nl">n.lensvelt@cultureelerfgoed.nl</a>   |
| <b>KYBYS.ING (KB)</b><br>Gasgracht 3a<br>7941 KG Meppel<br>Tel: 0522 24 74 77                        | Berry Waninge (BW)<br><i>Projectvoorbereider</i>                                   | X        |         | Mob: 06-43833101<br><a href="mailto:berry.waninge@kybys-ing.nl">berry.waninge@kybys-ing.nl</a><br><a href="mailto:b.waninge@smallingerland.nl">b.waninge@smallingerland.nl</a> |

### Vooroverleg Van Haersmapark

|     |   |
|-----|---|
| 1.  | <b>Aanleiding en achtergrond</b>  |
| 1.1 | De gemeente Smallingerland is voornemens om het Van Haersmapark te renoveren. Naar aanleiding hiervan is een vergunningaanvraag gedaan voor in het bijzonder de aanleg van een parkeervoorziening op het monumentale deel van het park. In het kader van deze vergunningaanvraag is de Rijksdienst Cultureel Erfgoed gevraagd een advies uit te brengen. MD heeft namens de Rijksdienst een positief advies uitgebracht met enkele aanbevelingen. In dit overleg worden de aanbevelingen nader besproken om duidelijkheid te krijgen over de inhoud van het plan én om aansluiting te vinden tussen de aanbevelingen en de voorgenomen renovatie. Per aanbeveling wordt aansluiting gezocht op het ontwerp. |
| 1.2 | DH licht toe dat dit park ooit door Roodbaard óf Vlaskamp is ingericht. Het heeft er alle schijn van dat dit Vlaskamp is geweest, echter kan dit onvoldoende worden bewezen. Het zuidelijke deel is recenter ingericht door Mien Ruys en heeft geen monumentale status.   |
| 2.  | <b>Parkeervoorziening t.b.v. Van Haersma State</b>  |
| 2.1 | <i>Aanbeveling Rijksdienst; Toevoegen parkeerplaats ten noorden van het huis. Verbetering ten opzichte van de huidige situatie van 'wild' parkeren is inderdaad nodig en de voorgestelde ingreep begrijpelijk. Dit zal alleen werken als ingesleten gewoonten gewijzigd worden. De uitvoering zo rustig mogelijk houdend door één kleur klinker (geen menging) te kiezen. Als molgoot en de twee verschillende verbanden technisch niet noodzakelijk zijn dan liever achterwege laten. Gezien de beperkte omvang van het park is dit het maximale aantal parkeerplaatsen dat het park kan dragen. Het heeft de voorkeur om het parkeren op te lossen</i>  |

|     |  |
|-----|--|
|     | <p><i>buiten het rijks monumentale park. Op perceelnummer 13417 is een grote parkeerplaats aanwezig die met een verbeterde inrichting (belijning) nog wat efficiënter gebruikt kan worden. Er is al een toegang naar Haersma state.</i></p> <p>De gemeente heeft de behoefte om de voorgenomen parkeerlocatie nader toe te lichten vanwege de "gevoeligheid" van dit onderwerp. In het voortraject is de voorgenomen locatie gepresenteerd aan de directe omwonenden. Deze zijn negatief op de voorgenomen parkeerlocatie. Het is goed om te weten dat de gemeente een locatiestudie heeft uitgevoerd. Hieruit blijkt maar dat een parkeerlocatie geheel buiten het park niet haalbaar is. FA en DH geven aan dat er aan de parkeernorm moet worden voldaan rondom het park/state, waaronder aan de van Haersma Singel. Er zijn in de directe omgeving geen mogelijkheden om parkeergelegenheid te creëren voor de gebruikers van de Van Haersma State. De Van Haersma State is een monumentaal pand. Om de monumentale waarden van dit pand te waarborgen is het van belang dat het pand in gebruik blijft. Om dit te blijven stimuleren, maar met name om het wild parkeren in het park te voorkomen, moet er geschikte parkeergelegenheid geboden worden op het park of in de directe omgeving. Dit laatste bleek na grondig onderzoek niet mogelijk. Daarom is ervoor gekozen om deze voorziening in het park te maken. De locatie waar de parkeervoorziening nu is gesitueerd is zorgvuldig afgewogen. De gekozen locatie ligt hier het minst in het zicht, de uitrit is gesitueerd tussen de twee overliggende gebouwen (minimale hinder koplampen) en de parkeervoorziening wordt waar mogelijk met groen ingekleed om deze aan het zicht te onttrekken. Er zijn door de buurt verschillende alternatieve locaties aangedragen. Deze zijn afgewogen in een matrix, maar geen van de door de buurt aangedragen locaties was geschikt/mogelijk.</p> <p>MD concludeert dat er door de GS zorgvuldig onderzoek is gedaan naar de alternatieve mogelijkheden voor een parkeervoorziening buiten het park. Dit blijkt uit de nadere toelichting van GS op de locatiestudie voor een parkeerterrein t.b.v. het Van Haersmapark/ Van Haersma State. MD ziet dat dit huidige voorstel goed is doordacht en dat het voorstel, door dit zorgvuldige vooronderzoek, acceptabel wordt geacht. Er is goed gekeken naar de mogelijkheden buiten het park, maar dit is niet haalbaar.</p> <p>NL adviseert om voldoende kritisch te kijken naar de benodigde oppervlakte van de verharding, dit dient zo minimaal mogelijk te worden gehouden bij het realiseren van de beoogde aantal parkeerplaatsen. Voor de detail uitwerking stelt NL voor één kleur voor deze verharding te kiezen, een kleur die minimaal opvalt en aansluit op de omgeving (geen 'nieuwe' kleur inbrengen). Om het algehele beeld rustig te houden wordt ook voorgesteld om zoveel mogelijk één legverband in de verharding te hanteren mits dit technisch mogelijk is. DH geeft aan dat deze adviezen worden meegenomen in de uitwerking van deze parkeervoorziening.</p> |
| 3.  | Verdere uitwerking, tekeningen en plannen  |
| 3.1 | <p><i>Aanbeveling Rijksdienst; Zorg voor een tekening bestaande en nieuw toestand alsmede voor een uitvoeringstekening, maak hierop ook het beplantingsplan inzichtelijk.</i></p> <p>DH licht toe dat de verdere uitwerking zoals de opruimtekening, beplantingsplannen en bestekstekeningen momenteel in de maak zijn. Voor het beplantingsplan worden eerdere beplantingslijsten bekeken van boomkwekerij "De lephof" uit Buitenpost. Deze leverde destijds de beplantingen voor Roodbaard en Vlaskamp. Wanneer de tekeningen in concept gereed zijn worden deze gedeeld met de Rijksdienst.</p>   |
| 3.2 | <p><i>Aanbeveling Rijksdienst; Zorg voor een onderbouwing voor het kappen van de bomen en het vergraven van de waterpartijen.</i></p> <p>DH geeft aan dat de onderbouwing voor het kappen deels is opgenomen in de in aanvraag zijnde kapvergunning. Ook is een zinsnede opgenomen op de kaptekening die bij de stukken voor de vergunningaanvraag is bijgevoegd. Voor het vergraven van de watergangen licht DH toe dat in de ontwerpen van Roodbaard en Vlaskamp van die tijd de grondlichamen tot aan de waterlijn reikten. Om deze reden is deze wijziging toegevoegd op het ontwerp. NL wijst DH erop dat de mogelijkheden hiervoor wellicht beperkt zijn vanwege het grote hoogte verschil tussen het waterpeil en de grondslag. DH geeft aan dat er een hoogtemeting is geweest en dat de mogelijkheden nader bekeken worden.</p>   |
| 3.3 | <p><i>Aanbeveling Rijksdienst; Het is niet helemaal duidelijk of de paden onderdeel uitmaken van de aanvraag. Indien dit zo is, maak dit dan inzichtelijk door een tekening bestaand-nieuw met informatie over de afwerking.</i></p> <p>DH licht toe dat de huidige paden zijn gemaakt van rode mijnsteen. Vroeger waren deze paden echter wit van kleur, doordat ze werden aangelegd met materiaal wat vrijkwam uit kalkovens. Dit materiaal is nu niet meer leverbaar dus is gezocht naar een geschikt alternatief. Er is nu het voorstel gedaan om de paden aan te leggen met DurEko-mix. Dit materiaal loopt niet in en wordt niet papperig bij veel neerslag. De kleur van dit materiaal is grijs/wit en komt daarmee dicht in de buurt van het eerder toegepaste materiaal uit de kalkovens. De padenstructuur in het noordelijke deel van het park (het monumentale deel) wordt zo veel mogelijk</p>  |

|     |  |
|-----|--|
|     | gehandhaafd. Deze wijzigt op enkele plekken minimaal m.u.v. de locatie waar de parkeervoorziening is gesitueerd. Op de opruimtekening die nog aan de Rijksdienst wordt overlegd, staat aangegeven waar de padenstructuur wijzigt.  |
| 3.4 | De parkeervoorziening (zie 2.1) wordt aan de oostzijde aangeplant met een nieuwe haag. De westzijde (parkzijde) wordt aangeplant met een groot formaat rhodo's.  |
| 3.5 | <i>Aanbeveling Rijksdienst; De nieuwe locatie van de herdenkingsmonumenten is goed gekozen. Houdt wel rekening met de wortels van de oude bomen op de nieuwe plek bij het maken van de fundering.</i><br>De aanwezige oorlogsmonumenten worden met de renovatie verplaatst. Op 4 mei staan deze monumenten met de herdenkingen centraal. Het aanwezige publiek staat dan 'rondom' het park. Met de nieuwe locatie wordt getracht de mensen in het park te krijgen tijdens de herdenkingen. Deze nieuwe locaties zijn in samenspraak met de 'eigenaren' bepaald. De monumenten worden niet diep gefundeerd zodat het risico op het beschadigen van boomwortels wordt geminimaliseerd.   |
| 3.6 | <i>Aanbeveling Rijksdienst; Dat het water diep ligt, betekent ook dat er veel van de beschoeiing te zien is, en dat dus voor een onopvallende beschoeiing, aansluitend bij natuurlijke materialen gekozen moet worden. Daar voldoet de voorgestelde zwarte geribbelde kunststof beschoeiing met industriële uitstraling niet aan;</i><br>DH geeft aan dat deze kunststof beschoeiing dadelijk niet zichtbaar is. Deze wordt tot onder de waterlijn afgewerkt met hout. Deze kunststof beschoeiing zal ook alleen maar aan de zuidzijde van het zuidelijke deel worden toegepast.<br>MD merkt op dat wanneer het waterpeil fluctueert het kunststof mogelijk wel in het zicht komt. DH geeft aan dat het waterpeil hier constant is en door het gehele jaar nauwelijks fluctueert. Nu blijkt dat het kunststof in voldoende mate aan het oog wordt onttrokken, vervalt het negatieve advies en kan de RD zich vinden in de gekozen oplossing.<br>NL geeft aan dat kunststofbeschoeiing kan doorbuigen. Het is van belang om voldoende palen te gebruiken om het doorbuigen te voorkomen. NL geeft aan dat het verstandig is advies in te winnen bij een bedrijf/ZZP-er die ervaring heeft met dit materiaal in een historisch park. |
| 3.7 | <i>Aanbeveling Rijksdienst; Ten aanzien van het zuidelijke deel van het park, weliswaar niet behorende bij het rijksmonument, wil ik u meegeven dat het voornemen tot het kappen van de bosschages langs de rand zal leiden tot een zeer open zicht op de daarachter gelegen achtererven met schuttingen en schuurtjes. Dit zal het zicht vanuit het park niet verbeteren. Het streven om een wandeling langs het water te creëren is op zich sympathiek, maar dit zal, gezien het feit dat het water laag ligt, vermoedelijk in zijn effect niet opwegen tegen het bedorven uitzicht.</i><br>MD geeft bij deze aanbeveling aan dat dit een aanbeveling is die de GS naast zich neer kan leggen. DH merkt op dat de achtererven veelal bestaan uit hagen. De openheid wordt daarmee beperkt. Daarnaast wordt er, in aansluiting op de ontwerpgedachten van Roodbaard en Vlaskamp, beplanting terug geplant.  |
|     |  |
| 4.  | Afronding en afspraken   |
| 4.1 | Afgesproken wordt dat BW een verslag maakt van dit overleg en deze ter goedkeuring naar de Rijksdienst stuurt. Dit verslag zal als basis dienen voor de motivering van de vergunningaanvraag, maar zal niet worden toegevoegd als onderdeel v.d. vergunning.   |
| 4.2 | De tekeningen (DO, beplantingsplan, opruim- en uitvoeringstekening e.d.) zijn momenteel in de maak en worden mogelijk in een later stadium toegevoegd. Hierover volgt nog nadere afstemming.   |
|     |  |

Voor akkoord

Voor akkoord

Rijksdienst cultureel Erfgoed  
d.d.:

Gemeente Smallingerland  
d.d.:

Bijlage 7: Onafhankelijk advies november 2019 en verslag  
monumentenspreekuur 30 juni 2020



Aan het college van B&W van Smallingerland  
Gauke Boelensstraat 2  
9203 RM Drachten

Geacht college,

Voor u ligt mijn advies over het parkeren in het Van Haersmapark in Drachten. Aanleiding was de 'Motie parkeren Van Haersmapark', aangenomen door de gemeenteraad op 26 februari 2019. Daarin drong de gemeenteraad aan op een nieuwe inspraakprocedure, onder leiding van een onafhankelijk voorzitter, met als doel een breed gedragen oplossing. Mijn opdracht als onafhankelijk voorzitter staat beschreven in mijn offerte van 23 april 2019. U bent akkoord gegaan met deze offerte.

De opdracht luidde als volgt:

*Rapportage van de door belanghebbenden genoemde relevante voors en tegens van het parkeerplan en eventuele alternatieven. Samen met alle betrokkenen komen tot een breed gedragen oplossing. Het geheel als advies ter beschikking stellen aan burgemeester en wethouders.*

In dit advies treft u tevens verslagen aan van het proces, van de gesprekken met betrokkenen en van de inspraakbijeenkomst.

## 1. Beschrijving van het proces

Zoals uit de offerte blijkt ben ik eerst het gesprek aangegaan met de bewoners van de Van Haersmasingel. Het eerste doel was om te kijken of zij onder bepaalde voorwaarden toch konden instemmen met het oorspronkelijke parkeerplan van de gemeente (P1). Waar zat voor hen nog onderhandelingsruimte, welke aanpassingen zouden het plan alsnog bespreekbaar maken? Daarnaast wilde ik helderheid over de al eerder aangedragen alternatieven. Deze alternatieven moesten goed onderbouwd en uitgewerkt zijn om ze voor te kunnen leggen aan gemeente en andere partijen.

De bewoners kwamen met aanpassingsvoorstellen voor P1 en ook met goed uitgewerkte alternatieven voor andere locaties. Het leek me goed die tussentijds meteen voor te leggen aan de ambtelijke dienst van de gemeente. Dit om de haalbaarheid al voor de inspraakbijeenkomst helder te hebben. Bij deze gelegenheid heb ik ook de gemeente gevraagd waar wat haar betreft nog speelruimte zat. Er bleek meer mogelijk te zijn dan ik gezien het Plan P1 had verwacht.



De speelruimte die de gemeente kon bieden was uiteraard mede afhankelijk van de wensen en eisen van de eigenaren van Haersma State. Om dit te achterhalen heb ik ook met hen eerst een apart gesprek gevoerd. Deze werkwijze, in afwijking van de opdracht, kwam het proces ten goede.

Door deze werkwijze waren de standpunten van alle direct belanghebbenden bij de start van de inspraakbijeenkomst in grote lijnen al bekend. Dit droeg bij aan een goed gestructureerde bijeenkomst. Er was voor alle partijen ruimte en tijd in te spreken en met elkaar mee te denken. Opvallend was dat verschillende sprekers zich goed konden verplaatsen in de positie van anderen. Het was een constructief en prettig gesprek.

## 2. Verslag gesprek bewoners Van Haersmasingel op 20 september

Dit gesprek vond op mijn verzoek op locatie plaats. De twee gesprekspartners gaven aan te spreken namens alle bewoners van de Van Haersmasingel. De bewoners zijn tegen het voorliggende plan. Zij wijzen erop dat de Rijksdienst voor Monumentenzorg weliswaar heeft ingestemd met tien parkeerplaatsen aan de Noordkant van het park (P1), maar dat de Dienst het liefst helemaal geen auto's in het park ziet. Zelf maken de omwonenden vooral bezwaar tegen de nieuwe in- en uitrit in hun straat.

De Van Haersmasingel legt drie alternatieven op tafel die breed worden gedragen in de straat. Ik noteer ze in volgorde van belangrijkheid. Het bovenste alternatief heeft de voorkeur van de bewoners, de onderste is het minst gewenst.

P3. Het liefst zien de bewoners een parkeerterrein voor tien auto's in het niet beschermde deel van het park (P3). De strook ligt parallel aan de bestaande parkeerplaatsen achter Kyoto, ongeveer op de plek van de huidige sloot. Door het groen te snoeien ontstaat vrij uitzicht op de zijkant van de State. De parkeerplaats krijgt zo meer cachet en de (redelijk beperkte) loopafstand wordt gevoelsmatig bekort. Op deze plek waren eerder plannen voor een appartementencomplex.

P4. Het tweede alternatief is een variant op een eerder aangedragen idee (P4). Het voorstel was het langsparkeren in de Van Haersmasingel te vervangen door dwars parkeren. Hierdoor zouden minimaal tien extra plekken ontstaan voor de gebruikers van Haersma State. De gemeente gaf echter aan dat de benodigde 'hap' uit het park ten koste zou gaan van monumentale bomen.



De bewoners komen daarom nu met een variant met schuin parkeren. Hierdoor komen de auto's alleen met de 'snuut' in het park te staan (Variant 2A). Wellicht is dit zelfs niet nodig als de rijbaan ter hoogte van het park wordt versmald en wordt ingericht voor eenrichtingsverkeer (vanaf de Stationsweg tot aan de Torenstraat, variant 2B). Dit heeft als bijkomend voordeel dat auto's niet meer de onoverzichtelijke splitsing met de Stationsweg hoeven op te rijden. Het gehele park blijft dan autovrij. Eenrichtingsverkeer heeft wel invloed op de verkeersstromen in de Torenstraat. In beide varianten moet Voor de bevoorrading nog een oplossing worden gezocht.

Berekening Sipma van aantal mogelijke parkeerplaatsen:

- a. Langsparkeren: 12 auto's (huidige situatie).
- b. Schuin parkeren met snuit in parkrand: 18 auto's (1<sup>e</sup> stuk gravel)
- c. Schuin parkeren tussen de bomen en 1<sup>e</sup> stuk 5 plekken langsparkeren: 17 (12 plus 5)

P2. Het derde alternatief betreft het bestaande parkeerterrein achter Kyoto (P2). De tien achterste parkeerplaatsen worden dan exclusief voor Haersma State. Ter compensatie voor werknemers in het centrum komen er minimaal 28 gratis parkeerplaatsen voor terug op het terrein aan de Vogelzang, dat nooit volledig bezet is (volgens cijfers van de gemeente is de gemiddelde bezetting overdag 26 procent. Dit idee is voor de gemeente het goedkoopst en levert werkenden in het centrum extra gratis parkeerplekken op.

### 3. Verslag overleg betrokken ambtenaren gemeente op 14 oktober

Aanwezig: projectleider wijkvernieuwing Noord a.i. Peter Broer, projectondersteuner Iris Poortenaar, projectvoorbereider groenvoorziening Douwe de Haan en Sander de Schiffart (beleidsmedewerker verkeer en vervoer).

Het voorliggende plan P1 wordt nog altijd als het beste en meest toekomstbestendige plan gezien. Men is bereid met burens te overleggen over het soort beplanting op de grens met nummer 2 (hogere haag of juist niet, leilinden voor meer zicht op het park?). Met verdiept aanleggen van de parkeerplaats is weinig winst te halen. Het water moet natuurlijk kunnen afstromen naar de straatkolken, waardoor er slechts weinig verdieping mogelijk is.

Alternatief P3 van de bewoners van de Van Haersmasingel sluit qua entree onvoldoende aan op het park (onlogisch omrijden) en biedt onvoldoende comfort voor Haersma State.





Alternatief P2 is om dezelfde reden ongewenst. Daarbij komt dat voor de nieuwe parkeerplannen in het centrum het parkeerterrein 'Vogelzang' nodig is. De gemeentelijke deskundigen staan wel positief tegenover alternatief P4, maar dan zonder schuin parkeren. De monumentale bomen worden aangetast en de weg is te smal voor schuin parkeren. Eenrichtingsverkeer heeft nadelige gevolgen voor de achterliggende straten en voor de snelheid waarmee auto's door de Van Haersmasingel zouden gaan rijden. Een combinatie van schuin parkeren en langs parkeren is verkeerstechnisch ongewenst (onveilig).

Maximalisering van langsparkeren in de Van Haersmasingel (over de hele lengte van het park) blijft dan over als prima alternatief. Dit idee is eerder in beeld geweest, maar stuitte toen op het parkeervergunningensysteem voor het centrum. Hier kan ambtelijk wel een oplossing voor worden gevonden.

Het idee is dan alle 11 of 12 plaatsen langs het park overdag beschikbaar te stellen voor de State. Na 17.00 uur mogen omwonenden er ook parkeren. Op dit moment zijn deze parkeerplaatsen overdag bijna alle ongebruikt. De gemeente is eventueel bereid elders in de Van Haersmasingel compensatieplekken aan te leggen (op de hoek met de school 'Van Haersma Singel').

#### 4. Verslag gesprek eigenaren op 21 oktober 2019

De eigenaren gaan uit van het gemeentelijke plan P1 (10 parkeerplaatsen aan noordkant state). Zij menen dat zij recht hebben op 18 parkeerplaatsen, 10 bij de state en 8 vergunningen in Van Haersmasingel, maar zij weten dit niet helemaal zeker. De vorige keer is de hoofdhuurder namelijk de contactpersoon geweest. De parkeerplekken op eigen terrein zijn niet bedoeld voor auto's van de huurders, maar voor die van hun klanten, zo beklemtonen de eigenaren.

De eigenaren zien de alternatieven van bewoners Van Haersmasingel niet zitten en het alternatief van de gemeente in principe evenmin. De eigenaren hebben zelf wel een alternatief voor de inrit aan de kant van de Van Haersmasingel.

Alternatieven P2 en P3:

Parkeren achter Kyoto is onbespreekbaar. Gasten moeten omrijden, wat niet logisch is. Bovendien past de uitstraling van het parkeerterrein (zicht op achterkant bedrijven) niet bij de uitstraling van de state. De waarde van het onroerend goed zal er door afnemen.



#### Alternatief P4:

Het alternatief van parkeren langs het park in de Van Haersmasingel is evenmin een optie. De loopafstand is groter (zeker die van de achterste auto's) en het is parkeren op andermans grond, wat drukt op de waarde van het vastgoed. Een zodanige inrichting van de parkeerstrook dat het lijkt dat die bij het park hoort, trekt de eigenaren niet over de streep. Daarnaast vrezen ze weer bezwaren van omwonenden als er (verderop) parkeerplaatsen voor hen aangelegd moeten worden.

De eigenaren denken nog na over een variant op het langsparkeren, die ik onder voorbehoud namens de gemeente heb ingebracht. Het betreft een combinatie van parkeerplekken langs de Van Haersmasingel en parkeerplaatsen pal naast de state (zuidkant). Twee of drie auto's naast de state is onbespreekbaar. Er wordt eerder gedacht aan 5 of 6.

Na beraad is hier uitgekomen dat men sowieso 10 auto's op eigen terrein wil. Wat aan de zuidkant niet past moet dan dus toch aan de noordkant. De rest zou dan in de Van Haersmasingel moeten op de strook voor langsparkeren.

#### Alternatief eigenaren (P1 zonder uitrit Van Haersmasingel):

Waarmee de eigenaren wel zonder meer akkoord zouden gaan is het schrappen van de inrit aan de Van Haersmasingel. Dit haalt het belangrijkste bezwaar van omwonenden weg. De 10 parkeerplekken blijven dan gepland aan de noordkant van de State. Van de huidige entrees aan de Stationsweg zou dan de noordelijke dienst moeten doen als in- en uitrit. Versterking of verbreding van de paden wordt niet nodig geacht, mede omdat er slechts een paar verkeersbewegingen per dag zouden zijn. Een kruising van paden kan dienstdoen als passeerstrook.

Een variant hierop, met eenrichtingsverkeer in het park (ingang Van Haersmasingel, uitgang Stationsweg), is ook geen probleem voor de eigenaren.

## 5. Inspraakbijeenkomst in gemeentehuis op 30 oktober

Aanwezig: 14 belanghebbenden en 3 ambtenaren van de gemeente. Vertegenwoordigd waren de eigenaren (2) en huurders (2) van Haersma State, bewoners van de Van Haersmasingel (4), bewoners van de Torenstraat (1) en bewoners van de Stationsweg (5 directe overburen van de State). Een bewoner van de HBS-straat had naar aanleiding van de uitnodiging vooraf telefonisch een alternatief plan ingebracht.



Tijdens de inspraakbijeenkomst zijn het oorspronkelijke parkeerplan en diverse alternatieven gepresenteerd door de initiatiefnemers en besproken met alle aanwezige partijen. Het voordeel was dat de standpunten van de direct belanghebbende partijen vooraf al in grote lijnen bekend waren. Ze waren anderszins ook uitgedaagd om met alternatieven te komen, en die kwamen dan ook ter tafel. Een goede zet van projectleider Peter Broer was dat hij voorafgaand aan de bijeenkomst de kaders waarin de alternatieven moeten passen presenteerde middels een power point. Deze uitgangspunten waren:

- Van Haersmastate en -park blijven gehandhaafd als rijksmonument
- In de buurt van de monumentale bomen kan daardoor weinig
- Parkeren voor de State in het park levert bezwaar op van Rijksmonumentenzorg
- Eigenaar Van Haersmastate heeft een kettingbeding voor max. 10 parkeerplaatsen in het park
- Buiten Van Haersmapark geldt bijna overal P-vergunninghouders
- Gemeentelijke parkeernorm kantoor Van Haersmastate is 16 parkeerplaatsen
- De oplossing moet omgevingsgericht en duurzaam tot stand komen

Tijdens de avond werden onderstaande plannen een voor een gepresenteerd en besproken:

Het oorspronkelijke plan, P 1: De bewoners van de Van Haersmasingel blijven faliekant tegen een inrit in hun straat zijn. Het handhaven van tien parkeerplaatsen aan de noordkant van de State zou wellicht wel bespreekbaar zijn. De eigenaren hebben daar geen problemen mee, maar de gemeente constateert dat de combinatie met een inrit aan de Stationsweg veel ongewenste verkeersbewegingen in het park zal opleveren.

De drie alternatieven die de omwonenden presenteerden stuitte op bezwaren van de eigenaren. P2 en P3 achter Kyoto is verder van de State, onlogisch en niet representatief. Parkeren langs de Van Haersmasingel (langsparkeren of schuin parkeren, P4) is ook verder weg en niet op eigen grond, wat de waarde van de State vermindert en minder aantrekkelijk maakt voor huurders. De gemeente constateert dat er voor schuin parkeren onvoldoende ruimte is, verkeerstechnisch en vanwege het behoud van de monumentale bomen aan die kant. De bewoners staan nog steeds positief tegenover hun



eigen alternatieven. Zelfs in geval van langsparkeren door de State vinden ze het niet nodig dat er vervangende parkeerplaatsen voor hen zelf komen.

Hierna heeft de gemeente een alternatief van een bewoner van de HBS-sstraat ingebracht. Deze was tot zijn spijt verhinderd en had verzocht namens hem zijn plan naar voren te brengen. Het betreft een parkeerplaats (P5) in de uiterste zuidwesthoek van het park, noordelijk van het gebouw van Adviesnet (voorheen Regiobank). De goed verharde zuidelijkste entree aan de Stationsweg blijft dan in gebruik, terwijl de auto's bij binnenkomst meteen rechts kunnen parkeren. Er zijn dan nauwelijks verkeersbewegingen in het park. Er is ruimte voor maximaal 10 parkeerplaatsen.

Voor deze parkeerplaats P5 is het nodig vijf oude bomen te rooien. Het struikgewas rond de bomen is verwaarloosd en heeft geen waarde. Op de inspraakavond waren geen groendeskundigen van de gemeente aanwezig. Na de avond heeft daarom op locatie P5 een schouw met groendeskundigen plaatsgevonden. Daaruit blijkt verder nog het volgende:

*Wat de bomenkap betreft gaat het om drie monumentale beuken die tegen de erfgrrens met Vriesnet staan en om twee oude eiken, waarvan een al bijna dood is. De bomen maken in de parkstructuur vanaf de Stationsweg gezien onderdeel uit van de 'omlijsting' van het gebouw Van Haersma State. Door de bomen te kappen wordt deze omlijsting dus voor een groot deel tenietgedaan. Een eik vlak bij de entree aan de Stationsweg, de eerste in de bomenrij dus, kan blijven staan. Herplant van bomen is beperkt mogelijk.*

*Een zesde eik zal na de aanleg van 10 brede parkeerplaatsen (2,40 meter) op den duur niet overleven. De boom kan op twee manieren worden gespaard. 1: Door minder parkeerplaatsen aan te leggen. 2: Door een deel van de parkeervakken niet 2,90 breed te maken, zoals op de tekening is aangegeven, maar 2,40 meter. Enkele parkeervakken moeten bij voorkeur wel breder zijn om te voorkomen dat bij het in- en uitrijden het gazon wordt beschadigd. Bij minder parkeerruimte is er uiteraard meer ruimte voor nieuwe aanplant.*

*Het rooien van de dode eik kan problemen veroorzaken voor vleermuizen. Er is een schouw nodig om te kijken of er holen in de boom zitten waar vleermuizen zouden kunnen nestelen. Is dit het geval, dan zijn mitigerende maatregelen nodig. De procedure om te komen tot vervangende nestmogelijkheden duurt tenminste een jaar. Omdat dit ook geldt voor te kappen dode bomen elders in het park valt dit bezwaar mijns inziens grotendeels weg. Twee van de beuken hangen over naar het zuiden en geven hierdoor hinder aan het gebouw van Adviesnet. Overigens heeft Adviesnet/Regiobank in het verleden aangegeven de eigen oprit graag met minimaal een meter te verbreden. Het toegangspad naar het*



*parkeerterrein achter het kantoor is namelijk erg krap. De gemeente zou Adviesnet dus blij kunnen maken door een strook grond aan dit bedrijf te verkopen. Overigens bestaat de mogelijkheid om de parkeerplaatsen van P5 ook via de entree van Vriesnet te ontsluiten. Dit staat vermeld in de oorspronkelijke locatiestudie van de gemeente. Dit kan uiteraard alleen in overleg met Adviesnet en met de eigenaren van Van Haersma State. In dit geval moeten alle parkeervakken 2,90 breed worden, waardoor waarschijnlijk een zesde boom sneuvelt. Ik beoordeel deze variant van P5/P6 al met al als minder gewenst.*

De aanwezige buurtbewoners kunnen goed leven met parkeerterrein P5. Zij zeggen geen waarde te hechten aan het „verwaarloosde groen” in deze hoek. Een van de 5 aanwezige bewoners van de Stationsweg vindt het zicht op auto’s niet fraai. Als de parkeerplek met groen aan het zicht wordt onttrokken, kan ze hier wel mee instemmen.

Het is onbekend wat de Rijksdienst Monumentenzorg van deze locatie vindt. Er was geen vertegenwoordiger aanwezig. De Dienst zal voor het definitieve inrichtingsplan inclusief het parkeren wederom om advies gevraagd worden. Feit is dat het zicht op Van Haersmastate aan de voorkant niet wordt belemmerd door geparkeerde auto’s. Een voordeel ten opzichte van het oorspronkelijke plan P1 is dat de gehele voorkant en noordkant van het park, met daarin ook plek voor de herdenkingsmonumenten, gevrijwaard blijven van geparkeerde en rijdende auto’s.

De eigenaren kunnen zich ook vinden in P5, maar wensen daarnaast ruimte voor enkele auto’s pal naast het gebouw. Deze zijn in elk geval nodig voor hulpdiensten, minder validen, leveranciers, etc. De gemeente wil dit toestaan, maar dan wel aan de zuidkant van Van Haersmastate (P6). Hier ligt namelijk al een parkeerterreintje. Er is plaats voor 4 auto’s. P5 en P6 levert dus maximaal 10 plus 4 is 14 parkeerplekken op. De ondernemers willen over het aantal parkeerplaatsen nog het gesprek met de gemeente. Zij hebben volgens het kettingbeding recht op 10 parkeerplaatsen op eigen grond. Omdat P5 verder weg is en niet op eigen grond ligt, zullen zij naar verwachting ter compensatie in totaal meer dan 10 parkeerplaatsen vragen. Hierover moet worden onderhandeld.

Tijdens de onderhandelingen in 2015 zijn de State 10 plekken in het park en 6 vergunningen toegezegd. Hiervoor is destijds de nieuwbouwnorm voor kantoren in de schil rond het centrum van Drachten gehanteerd; 1,6 parkeerplekken per 10 vierkante meter.

De eigenaren kunnen zich overigens ook vinden in een alternatief dat ik eerder met hen had besproken (P6 plus deel P1). Dit behelst parkeren aan weerszijden van Van



Haersmastate (zuidkant én noordkant). Aan de noordkant zou de parkeerstrook (bijvoorbeeld) de ronde vorm van het gebouw kunnen volgen.

De gemeentelijke deskundigen vinden deze eveneens breed gedragen oplossing echter minder gewenst. Er vindt dan verstoring plaats aan beide zijden van het gebouw en er komen meer verkeersbewegingen in het park. Bovendien zijn dan de bezwaren van de bewoners van de Van Haersmasingel niet geheel weggenomen.

Een weergaven van de inspraakbijeenkomst, geschreven door een ambtenaar, treft u in de bijlage aan.

## 6. Advies aan burgemeester en wethouders

Gezien bovenstaande is mijn advies te kiezen voor de combinatie P5/P6. Met 6 tot 10 auto's langs de zuidelijke oprit (P5) en 4 auto's aan de zuidkant van Van Haersmastate (P6).

Alle aanwezige vertegenwoordigers op de inspraakbijeenkomst konden zich hierin vinden. De bepaling van het exacte aantal parkeerplaatsen zal in overleg met de eigenaren van Van Haersmastate moeten plaatsvinden. Zij doen immers afstand van de afspraken in het kettingbeding dat er 10 auto's op eigen grond mogen parkeren. Dit is dus een onderhandelingskwestie, waarin ik mij als onafhankelijk voorzitter niet kan mengen. Behalve over het aantal parkeerplaatsen moeten ook over het gebruik ervan goede afspraken worden gemaakt en vastgelegd, omdat een deel (P5) immers niet op eigen terrein van Van Haersmastate ligt.

Aan de combinatie P5/P6 kleven wel een aantal nadelen. De voor- en nadelen op een rij:

| Voordelen P5/P6  | Nadelen P5/P6  |
|--|--|
| +++ Breed gedragen oplossing dankzij omgevingsgericht werken | -- Kans op nieuwe bezwaren door de kap van 4 monumentale bomen         |
| ++ Nauwelijks verkeersbewegingen in park                     | -- Deel hoge omlijsting State verdwijnt                                |
| + Noordkant en monumentengebied geheel autovrij              | - Geen auto's meer voor de State, maar wel maximaal 10 aan één zijkant |
| + Zuidelijke entree is al goed verhard                       | - Maximaal 4 extra parkeerplaatsen naast de State nodig                |



|   |  |
|---|--|
| + Verbreding oprit Vriesnet en oplossen<br>overlast beukenbomen | - Mogelijk vertraging door vleermuizen |
|---|--|

Mocht uit de onderhandelingen blijken dat de combinatie van P5/P6 in de ogen van de eigenaren onvoldoende parkeerplaatsen biedt, dan kunt u (opnieuw) overwegen parkeervergunningen te verstrekken. De gemeente heeft dit in het oude plan ook gedaan. Er zijn de eigenaren (destijds vertegenwoordigd door de hoofdhuurder) zes parkeervergunningen aangeboden. Mijns inziens kan dit achterwege blijven of zeer worden beperkt. De eigenaren hebben namelijk aangegeven dat de extra parkeerplekken buiten het park bedoeld zijn voor de auto's van de huurders/gebruikers van het gebouw. Het ligt in de rede dat zij 's ochtends vrij gemakkelijk een gratis parkeerplaats in de buurt kunnen vinden.

Overigens hebben de bewoners van de Van Haersmasingel er geen bezwaar tegen als de Van Haersmastate een handvol vergunningen krijgt voor parkeren in hun straat. Dit omdat de nabijgelegen parkeerstrook (P4) overdag nauwelijks wordt gebruikt.

Mocht u dit advies niet overnemen, dan is mijn conclusie dat er voor het oorspronkelijke plan (P1) geen breed gedragen alternatief is.

Jan Arendz, november 2019

---

*Dit plan is als overlegplan in het Monumentenspreekuur behandeld. Dit betrof een online vergadering, vanwege de maatregelen ter voorkoming van verspreiding van het corona-virus. Dit overleg is bedoeld voor informatie-uitwisseling en zo mogelijk afstemming tussen de verschillende adviespartijen en eventueel de architect, opdrachtgever en/of gemeente. In een dergelijk overleg geven de adviespartijen hun eerste indruk van de gevolgen van het plan voor de monumentale waarden van het object.*

*Er kunnen echter zaken zijn die in het overleg niet expliciet genoemd worden, maar die wel van belang zijn. Bovendien kan in een latere planfase sprake zijn van een gewijzigd plan en/of nieuwe inzichten met betrekking tot de monumentale waarden, waardoor de uiteindelijke adviezen kunnen afwijken van de uitspraken en conclusies in het overleg.*

# Monumentenspreekuur

## Nr.20/07

### 30 juni 2020



#### **Online vergadering via MS Teams**

Deelnemers:

- Marceline Dolfin, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
- Nanette de Jong, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (bij punt 3)
- Gertjan Timmer en Gerrit Boschloo, Hûs en Hiem
- Simon van Straten, provincie Fryslân (bij punt 3)
- Dick Bloemhof (voorz.), Marleen Pennewaard (notulen), Steunpunt Monumentenzorg Fryslân

#### **VERSLAG**

## **2. Bespreking plannen**

### **1) MS20-005-V**

#### **Stationsweg 64, Van Haersmapark, Drachten (Smallerland) RM 33976**

Online aanwezig:

- De heer Broer (gemeente, aanvrager project)
- De heer Van der Molen (gemeente vergunningverlening)
- RCE, Hûs en Hiem en Steunpunt Monumentenzorg

De adviespartijen hebben ter voorbereiding het plan en begeleidende stukken ontvangen per e-mail. DE RCE is recent ter plekke geweest. Een plan voor onderhoud en verbetering van het park (terugbrengen van de Engelse landschapsstijl) is in 2018 positief beoordeeld door de adviespartijen. De heer Broer geeft aan dat het parkeerterrein en de verkeerscirculatie discussiepunt zijn geworden door bezwaren van omwonenden bij de inspraakprocedure. Nu ligt een nieuw voorstel voor het parkeren. Ook nu is gezocht naar een plek in het park, omdat de state verkocht is met 10 parkeerplaatsen op het terrein.

#### Vragen van de adviespartijen

- Hoe zit het met de kap van de bomen en heeft de provincie hier een rol in?

Bij het voorstel voor de noordelijke parkeerplaats is waarschijnlijk wel een kapvergunning verleend en ook contact geweest met de provincie over de wet natuurbescherming. Nu is dat niet bekend.

- Welke bomen worden gekapt en wat is de toestand en de waarde hiervan?

Er is wel een inventarisatie van alle bomen gedaan voor het eerste plan, maar dit is hier niet specifiek aangegeven. Dit kan nog verduidelijkt worden.

- Is het praktisch wel mogelijk om hier in- en uit te rijden zonder schade aan de laan en het tegenoverliggende gazon?

Dit plan is in samenwerking met verkeerskundigen ontwikkeld.



### Eerste reactie van de adviespartijen

De adviespartijen begrijpen de ingewikkelde samenloop van omstandigheden, maar vinden dit voorstel uit oogpunt van behoud van het monumentale park een verslechtering.

H&H: in het vorige plan werden niet-eigenlijke activiteiten opgeruimd en werd ook qua parkeren het park zoveel mogelijk ontzien.

Nu sneuvelen er zeer prominente bomen en zal de parkeerplaats veel nadrukkelijker aanwezig zijn. Door het verwijderen van de omzoming aan de erfgrans verdwijnt het 'groene kamer'-karakter van het park. Hier kunnen vanwege het gebrek aan ruimte bij de parkeerplaats geen bomen voor terugkomen. Een strakke schutting of hek is geen goed alternatief.

RCE: sluit zich bij H&H aan. Mevrouw Dolfin geeft aan dat in de eerste instantie positief is meegedacht om in dit relatief kleine park de verkeersbeweging te beperken en het parkeren zoveel mogelijk uit zicht te brengen. Zij begrijpt dat het struikelblok de angst van omwonenden voor koplampen is. Is daar geen andere oplossing voor te vinden? Bijvoorbeeld door het parkeren noordelijk te houden maar dan te combineren met gebruik van de oorspronkelijke ellipsvormige structuur aan de voorzijde. Parkeren op de voorgestelde plek in combinatie met versmallen van het perceel waarbij nog een meter wordt verkocht aan de buurman is echt niet wenselijk voor het park.

De heer Broer geeft aan dat voorgestelde alternatieven al besproken zijn op een inspraakmoment en met deskundigen intern. Vanuit het ontwerp is meer verkeersbeweging en een doorsteek naar de noordkant juist niet gewenst. Dit begrijpen de adviespartijen.

H&H: de heer Boschloo kan zich de weerstand vanwege de verkeersbewegingen en de inrichting indenken. De paden zouden dan ook anders verhard moeten worden. Maar het zal niet gaan om veel verkeersbewegingen met maximaal 10 plekken. De heer Broer geeft aan dat het ook om veiligheid gaat; er wordt veel gewandeld en gefietst door het park. Dit zou een ontwerpopdracht zijn.

De heer Broer heeft de opdracht naar consensus te zoeken of niets te doen. De heer Bloemhof geeft aan dat op deze wijziging een negatief advies zal volgen vanuit de monumentenzorg. In de planvorming en vergunningprocedure is het aan de gemeente om alle belangen en adviezen mee te nemen in de afweging.

### Conclusie

De RCE en Hûs en Hiem zijn vanwege behoud van de waarden van dit rijksmonumentale park positief over het eerder voorgelegde plan voor herinrichting en verbetering, maar negatief over de voorgestelde plaats voor de parkeerplaats aan de voorzijde langs de laan. Er zullen prominente bomen moeten worden gekapt, de kenmerkende omzoming verdwijnt en de structuur van het park wijzigt te sterk. Bovendien zijn er vragen over de veiligheid en de praktische uitvoerbaarheid; gevreesd wordt dat het draaien dat bij het inparkeren ontstaat, schade aan laan en grasveld tot gevolg heeft. Aangeraden wordt om te kijken naar een invulling die minder prominent aanwezig is, zoals het eerdere plan voor parkeren aan de noordzijde. Wellicht is daar een variant mogelijk waarbij het bezwaar van omwonenden wegvalt en door een duidelijke routing de veiligheid ook gewaarborgd blijft.

### Procedure

Dit verslag wordt naar de gemeente gestuurd. De partijen staan open voor nader overleg over een eventuele aanpassing van het plan. Bij een nieuw voorstel of definitieve aanvraag zou de toestand van de te kappen bomen en te verwijderen struiken en de waarde ervan duidelijk moeten worden aangegeven.

De heer Bloemhof bedankt de deelnemers aan dit online Monumentenspreekuur.

## Bijlage 8: Bomenonderzoek

# Aanleg P-plaats Van Haersmapark, Drachten

---



## *Beoordeling bomen & groeiplaats*

*Rapport 211221-01\_JBS-def*


*14 januari 2022*

## Aanleg P-plaats Van Haersmapark, Drachten



Foto voorblad: Beeld op onderzoeksobject.

### Boom-KCB voor raadgevend advies

| Randvoorwaarden   |  | P-plaats Van Haersmapark  | Rapport 211221-01_JBS      |
|---|--|---|----------------------------|
| <b>Opdrachtgever:</b>   |  | Gemeente Smallingerland<br>Postbus 10.000<br>9200 HA Drachten                       |                            |
| <b>Contactpersoon:</b>  |  | Dhr. D. De Haan   |                            |
| <b>Veldwerk:</b>  |  | Boom-KCB, dhr. B.E. Veldman <i>Inspecteur bomen</i>                                 |                            |
| <b>Veldwerk &amp; Rapportage:</b>   |  | Boom-KCB, dhr. J.B. Sijtsma <i>European Tree Technician</i>                         |                            |
|  |  |  |                            |
|   |  | <b>Boom-KCB</b><br>Grindweg 11<br>8422 DM Nijeberkoop                               |                            |
|   |  | tel: <u>0516-441765</u>   | w: <u>www.boom-kcb.nl</u>  |
|   |  | fax: <u>0516-441566</u>   | e: <u>info@boom-kcb.nl</u> |

# Aanleg P-plaats Van Haersmapark, Drachten

---

## Inhoud

|   |    |
|---|----|
| 1 Aanleiding .....                          | 3  |
| 2 Objectbeschrijving .....                  | 4  |
| 2.1 Locatie .....                           | 4  |
| 2.2 Boomgegevens .....                      | 5  |
| 3 Bevindingen .....                         | 6  |
| 3.1 Bomen .....                             | 6  |
| 3.2 Groeiplaats en ruimte .....             | 7  |
| 4 Conclusies & Advies .....                 | 9  |
| 4.1 Functionaliteit .....                   | 9  |
| 4.2 Behoud bomen .....                      | 9  |
| 4.3 Eindconclusie .....                     | 9  |
| Bijlage 1: Conditieklassen Roloff .....     | 10 |
| Bijlage 2: Bomenkaart en boomgegevens ..... | 11 |
| Bijlage 3: Productbladen .....              | 12 |

## Boom-KCB voor raadgevend advies

### 1 Aanleiding

Momenteel wordt er geparkeerd voor de Haersma State in het park. De State is een rijksmonument (nr. 33976) en wordt omgeven door het Van Haersmapark. Het park is omstreeks 1850 aangelegd en omvat een groot aantal monumentale, oude bomen. Het parkeren in het park doet afbreuk aan de waarden en kwaliteit van het park. De gemeente Smallingerland is daarom aan het onderzoeken of er elders nabij de State geparkeerd kan worden. De voorkeur van de gemeente is dat er aan de oostgrens van het park ten noorden van de State een parkeerstrook wordt gerealiseerd. Echter, omwonenden hebben bezwaar op dit plan gemaakt en een alternatief voorgesteld. Gemeente Smallingerland heeft Boom-KCB gevraagd om dit alternatief te toetsen op haalbaarheid met duurzaam behoud van de bomen.

## 2 Objectbeschrijving

### 2.1 Locatie

Het alternatief bestaat uit het maken van een halfverharding tussen de bomen in de strook ten zuiden van de zuidelijke oprit, ongeveer ter hoogte van de bebouwing van Stationsweg 60-62.



Figuur 1: De locatie van het aangedragen alternatief, in blauw. Bron: GoogleMaps.

De State is bereikbaar via de Stationsweg, ter hoogte van de zuidelijke ingang staat het verkeersbord EINDE 30KM ZONE. Het betreft een relatief drukke geasfalteerde rijbaan met gescheiden fietspaden, foto 1. De andere straat die tot nabij de State voert is de Van Haersmasingel, dit betreft een rustige straat uit klinkers in een 30 km zone, foto 2.



Foto 1: Beeld op de Stationsweg, ter hoogte van de zuidelijke ingang naar de State.

## 2.2 Boomgegevens

Ter plaatse bevinden zich 7 oude en monumentale bomen. Zie figuur 1 en bijlage 2. Deze bomen zijn kapvergunning plichtig. De bomen vormen mede het aangezicht van het park, zie ook foto voorblad.

In onderstaande tabel worden de boomgegevens samengevat:

| Nr | Boomsoort       | Plantjaar | Hoogte      | Ø Kroon | Eindbeeld            | Conditie |
|----|-----------------|-----------|-------------|---------|----------------------|----------|
| 1  | Amerikaanse eik | 1900      | 12 tot 15 m | 16 m    | takvrijestam 6 meter | matig    |
| 2  | Gewone beuk     | 1900      | 18 tot 24 m | 17 m    | takvrijestam 8 meter | matig    |
| 3  | Zomereik        | 1900      | 12 tot 15 m | 9 m     | gekandelaberde boom  | matig    |
| 4  | Gewone beuk     | 1900      | 18 tot 24 m | 13 m    | takvrijestam 8 meter | redelijk |
| 5  | Zomereik        | 1900      | 15 tot 18 m | 9 m     | takvrijestam 6 meter | redelijk |
| 6  | Gewone beuk     | 1900      | 18 tot 24 m | 12 m    | takvrijestam 8 meter | redelijk |
| 7  | Zomereik        | 1870      | 18 tot 24 m | 20 m    | takvrijestam 6 meter | goed     |

## 3 Bevindingen

### 3.1 Bomen

De beplanting is geïnventariseerd om de kwantiteit en kwaliteit in beeld te krijgen. De Eiken en Beuken zijn individueel opgenomen en vastgelegd. De onderbegroeiing bestaande uit heesters en enkele Taxussen zijn buiten beschouwing gelaten.

In totaal zijn 7 oude en monumentale bomen geïnventariseerd, zie bijlage 2. Het betreft drie Gewone beuken (*Fagus sylvatica*), drie Zomereiken (*Quercus robur*) en een Amerikaanse eik (*Q. rubra*). De bomen hebben alle een leeftijd van minimaal 120 jaar, de meest forse Eik (nr. 7) is naar verwachting ouder dan 150 jaar.

#### Conditie

De conditie van de bomen is op basis van knopbezetting en vertwijging beoordeeld, volgens A. Roloff, zie bijlage 1. Bomen 1 t/m 3 hebben een verminderde knopbezetting en vertwijging. Bomen 4 t/m 6 hebben een redelijke conditie, wel is een conditie-afname zichtbaar bij boom 6. Boom 7 heeft conditioneel geen afwijkingen en verkeert in een goede conditie. Vergelijk ook foto's 3 t/m 5.



**Foto's 3 & 4 (boven):** De kronen van bomen 1 en 2 zijn transparanter als gevolg van een matige conditie.

**Foto 5 (onder):** De kronen van bomen 4 t/m 7 hebben een redelijke of goede conditie.



### Kwaliteit

Het betreft alle oude bomen, de aangetroffen gebreken en afwijkingen worden beknopt beschreven. De productbladen met alle boomgegevens en foto's treft u in bijlage 3.

In de Amerikaanse eik nr. 1 zijn meerdere ingerotte snoeiwonden en een spechtenholte aanwezig. Een gerichte snoeimaatregel wordt geadviseerd om takbreuk te vermijden.

Beuk nr. 2 groeit scheef richting het zuiden. Dit is geen gebrek, door concurrentiedruk is de boom richting het licht gegroeid. Bij Beuk nr. 6 zijn geen afwijkingen buiten een conditie-afname geconstateerd. Vanwege de ouderdom en de verminderde conditie wordt een verhoging van de inspectiefrequentie naar eens per jaar, voor beide bomen, afdoende geacht.

De drie Zomereiken nrs. 3, 5 en 7 hebben kroonschade door storm opgelopen. Boom 3 is beschadigd en hol en is fors gesnoeid (gekandelaberd). Ook bij deze drie bomen wordt een jaarlijkse inspectie nodig geacht.

Beuk 4 vertoont geen gebreken en een redelijke conditie, aanvullende maatregelen worden niet nodig geacht.

In de kronen van bomen 1 t/m 4 en 6 zijn dode takken geconstateerd, dit is een normaal verschijnsel en duidt in dit geval niet op ziekte. Het dode hout kan middels een reguliere onderhoudsnoei verwijderd worden.

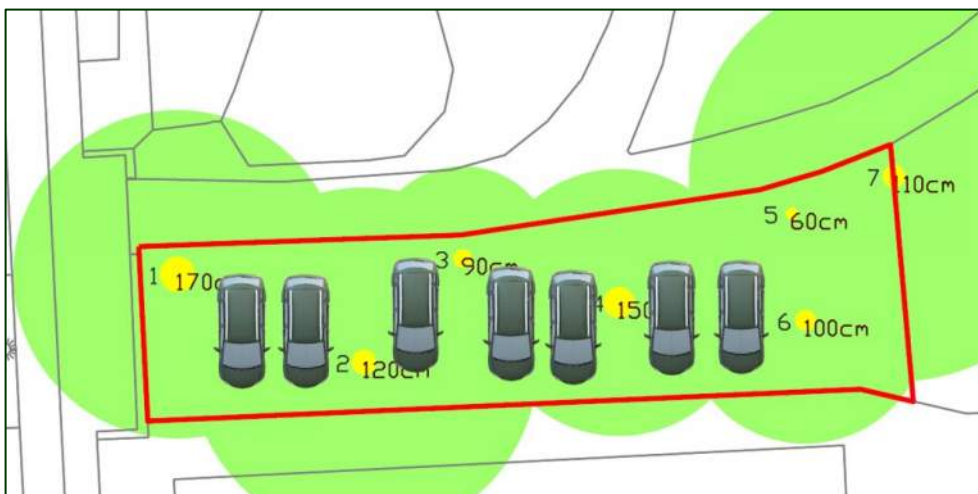
### Levensverwachting

Op basis van de reeds hoge leeftijd van de bomen, de conditie en de aanwezigheid van ernstige structurele gebreken is de levensverwachting bij gelijkblijvende groeiplaatsomstandigheden vastgesteld. De levensverwachting van de Eiken met gebreken en een matige conditie (nrs. 1 en 3) en de Beuk nr. 2 met een matige conditie wordt ingeschat op meer dan 10 jaar. De levensverwachting van de Beuken en Eik met een redelijke conditie (nrs. 4 t/m 6) is meer dan 15 jaar. De levensverwachting van de oude Eik nr. 7 is meer dan 25 jaar.

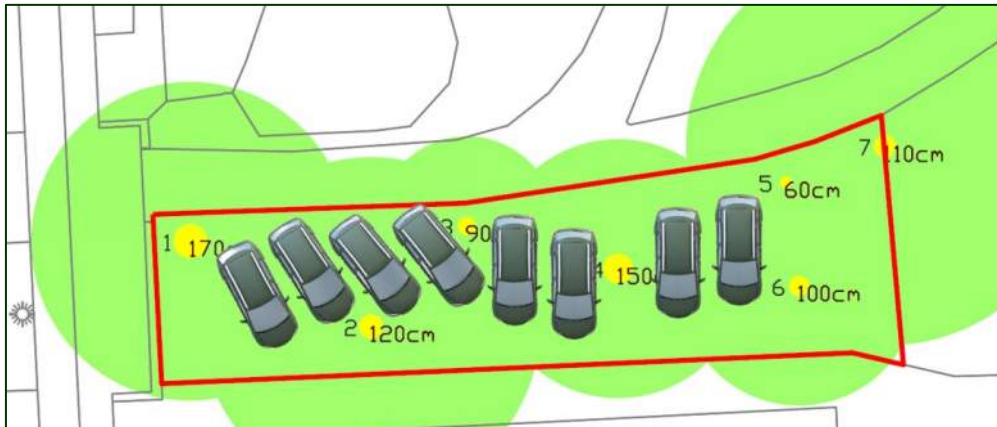
### 3.2 Groeiplaats en ruimte

De bomen staan in een ruim park en hebben zich als groep nagenoeg vrijuit kunnen ontwikkelen. De stamvoeten van de bomen zijn in oost-westelijke richting gemeten, de stammen zijn op schaal ingetekend op de kaart in bijlage 2 en onderstaande figuren.

Er is ruimte voor 7 auto's, rekening houdend met de korte draai door het smalle pad en de aanwezige bomen. Tussen bomen 5 en 7 is onvoldoende ruimte, de draai kan niet gemaakt worden:



Indien de eerste parkeervakken schuin worden aangelegd wordt er ruimte voor 8 auto's gecreëerd, dan kan er ook voor boom 2 een auto staan:



Met behulp van een grondboring is vastgesteld dat de bewortelbare diepte slechts 60 á 70 cm bedraagt.

#### Profielbeschrijving

|          |                                   |
|----------|-----------------------------------|
| 0-10 cm  | humuslaag                         |
| 10-65 cm | humeus zand (intensief beworteld) |
| > 65 cm  | sterk lemig zand (geen wortels)   |
| GW       | niet aangetroffen                 |

Foto 6: Bodemprofiel.



Op een aantal locaties zijn indringingsweerstandsmetingen uitgevoerd. Om de indringingsweerstand goed te kunnen bepalen zijn er bij elke meetlocatie meerdere puntmetingen uitgevoerd. Aanvullend is met een steekguts het bodemprofiel en de draagkracht van de bodem beoordeeld.



Foto 7: De gemeten weerstand wordt met de rode naald geduid: 140 N.

Met een penetrometer is de maximale indringingsweerstand van de top laag tot 50 cm diepte (50 cm-mv) gemeten. De maximale weerstand binnen de beoordeelde strook bedraagt 140 N, zie foto 5.

Binnen de boomverzorging zijn de volgende richtlijnen, m.b.t. de indringingsweerstand van de bodem, gangbaar (Stadsbomen Vademecum 3A. IPC Groene Ruimte, Arnhem 2008):

Als globale richtlijn voor de indringingsweerstand ( $I_w$ ) geldt:

- $I_w < 1,5$  MPa in homogeen profiel: geen mechanische belemmering voor beworteling;
- $I_w$  tussen 1,5 en 3,0 MPa: wortelgroei geremd;
- $I_w > 3,0$  MPa: wortelgroei sterk belemmerd.

NB.  $100 \text{ N/cm}^2 = 1 \text{ Megapascal (MPa)}$ .

## 4 Conclusies & Advies

### 4.1 Functionaliteit

Er is ruimte voor 7 á 8 auto's tussen de bomen. De toerit is echter smal. Het is te verwachten dat het kwetsbare gazon langs het pad kapot gereden gaat worden als gevolg van het in en uit draaien. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met de leeftijd van de bomen. Bij deze optie moet er straks geparkeerd worden onder een aantal oude, grote bomen. Vier van deze bomen hebben een verminderde conditie en de bomen staan in bosverband op korte afstand van elkaar. Dit resulteert er in dat er herhaaldelijk dode takken gaan ontstaan in de bomen, boven de auto's. Gesteld kan worden dat de functionaliteit van een parkeerplaats onder oude bomen met een smalle ingang langs een gazon slecht is.

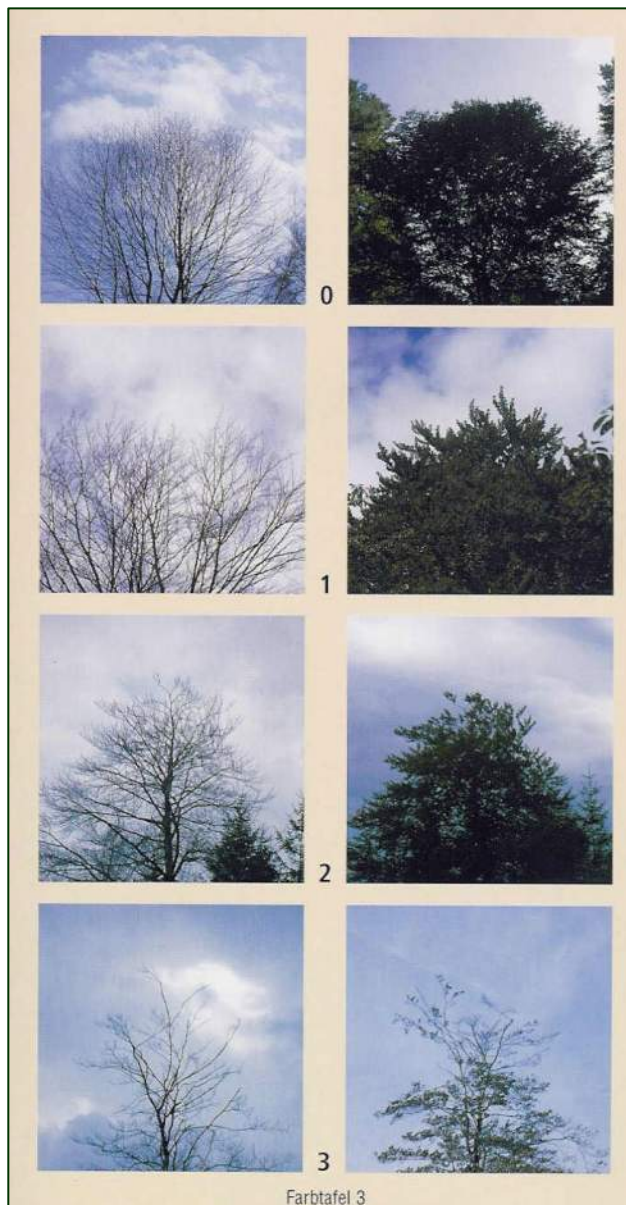
### 4.2 Behoud bomen

Vastgesteld is dat de bodem bestaat uit een losse toplaag van humeus zand, van ca. 60 tot 70 cm dik. De beworteling van de bomen is beperkt tot deze toplaag, de bomen kunnen niet diep wortelen. Dit betekent dat de beworteling zich binnen de gehele strook bevindt. De toplaag heeft weinig draagkracht. Om hier auto's te kunnen parkeren dient de bosgrond verdicht en begaanbaar te worden gemaakt met een halfverharding. Dit gaat gepaard met ernstig structuurbederf van de bodem. Door bodemverdichting wordt de wortelgroei en bodemluchtwisseling belemmerd. Oude bomen, met name Beuken, zijn kwetsbaar en zeer gevoelig voor veranderingen in de groeiplaatsomstandigheden. Bijkomend is dat Eiken 1 en 3 en Beuk 6 reeds een conditie-afname vertonen. Door verdichting is een versnelde aftakeling van deze bomen door de werkzaamheden te voorzien. Het verdichten van de bodem kan daarom in ieder geval voor bomen Eiken 1 en 3 en de Beuken 2, 4 en 6 aan kap gelijk worden gesteld. De functionele levensverwachting van deze bomen is, bij de realisatie van de parkeerstrook, minder dan 5 jaar. Eik 5 heeft naar verwachting voldoende wortels om gehandhaafd te blijven, al is een (tijdelijke) terugval in conditie te voorzien. Eik 7 valt buiten de werkzaamheden en kan zonder meer gespaard blijven.

### 4.3 Eindconclusie

Uit voorgaande paragrafen wordt duidelijk dat het aangedragen alternatief op meerdere punten afgekeurd wordt. De functionaliteit van een parkeerplaats onder oude bomen waarin herhaaldelijk dood hout ontstaat is slecht. De kans is vrij groot dat de parkeerplaats niet gebruikt gaat worden als er slecht weer wordt voorspeld of als er schade/letsel is ontstaan door een vallende tak. Daarnaast leidt het parkeren onder de bomen tot het afsterven van minstens 5 oude bomen. Dit beschouwend kan niet anders dan geconcludeerd worden dat dit alternatief een non-optie is. Geadviseerd wordt om een andere oplossing voor het parkeerprobleem te zoeken, zoals door gemeente is voorgesteld ten noorden van de State.

## Bijlage 1: Conditieklassen Roloff



De levensverwachting, volgens Roloff, wordt op basis van het algehele beeld van de boom onderverdeeld in de volgende klassen:

GOED; > 25 jaar

REDELIJK; > 15 jaar

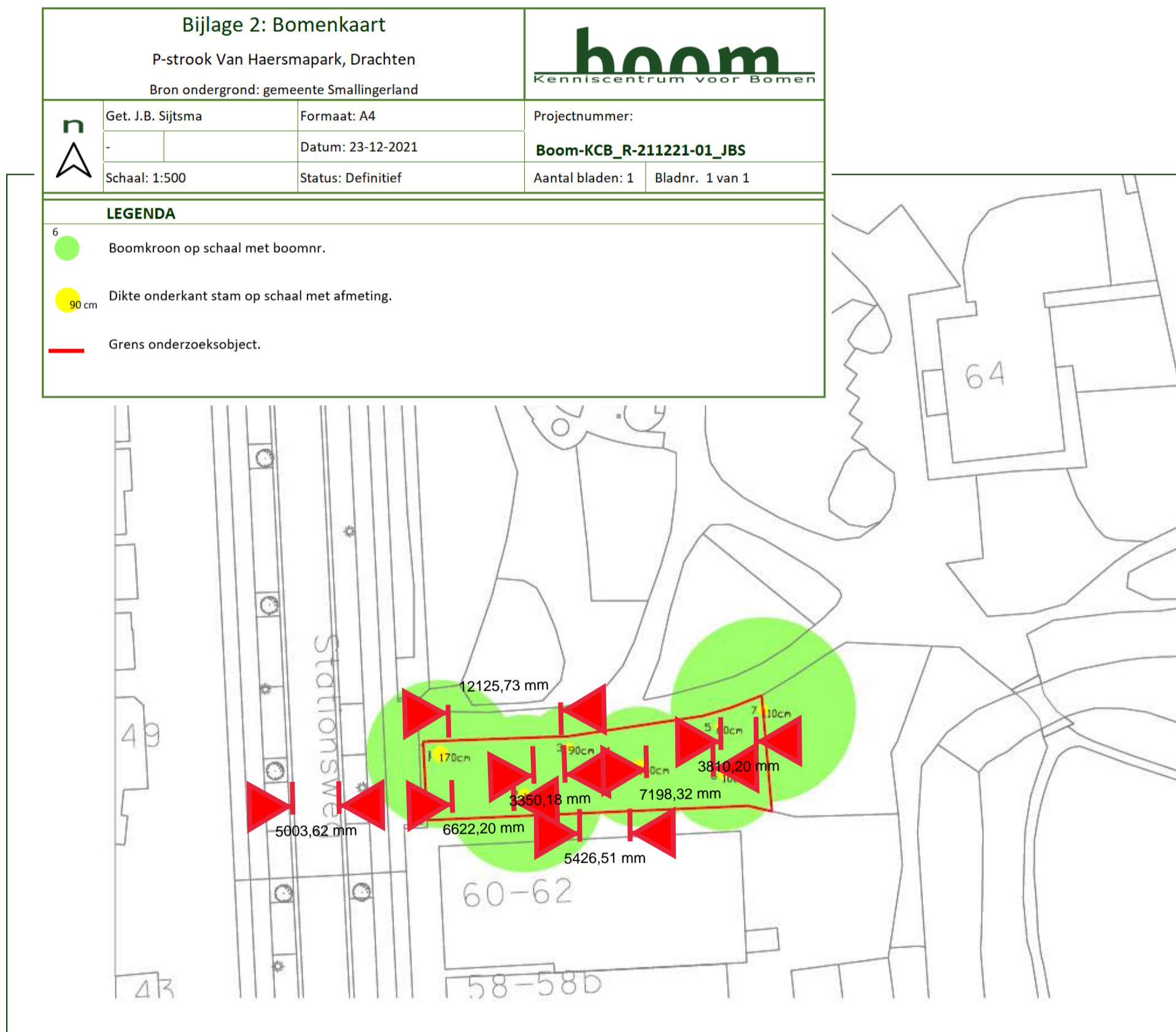
MATIG; > 10 jaar

SLECHT; < 5 jaar

en DOOD.

## Bijlage 2: Bomenkaart en boomgegevens

| Project: Van Haersmapark, parkeerstrook |              |           |           | Opnamedatum: 21-12-2021 |           |             |         | Opnemers: B.E. Veldman & J.B. Sijtsma |                      |                          |                          |          |                                     |                                  |                   |
|---|--------------|-----------|-----------|-------------------------|-----------|-------------|---------|---------------------------------------|----------------------|--------------------------|--------------------------|----------|-------------------------------------|----------------------------------|-------------------|
| Nr                                      | Bnr/Eigenaar | Xcoörd    | Ycoörd    | Boomsoort               | Plantjaar | Hoogte      | Ø Kroon | Ø Stamvoet                            | Eindbeeld            | Kroonkenmerk             | Tijdelijke gebreken      | Conditie | Gebrek kroon                        | Advies                           | Levensverwachting |
| 1                                       | 5102         | 202547.52 | 569604.57 | Amerikaanse eik         | 1900      | 12 tot 15 m | 16 m    | 170                                   | takvrijestam 6 meter | onderhoudssnoei regulier | overmatig dood hout      | matig    | Spechteholte, ingerotte snoeiwonden | Snoeimaatregel, op korte termijn | > 10 jaar         |
| 2                                       | 5136         | 202556.61 | 569600.29 | Gewone beuk             | 1900      | 18 tot 24 m | 17 m    | 120                                   | takvrijestam 8 meter | onderhoudssnoei regulier | overmatig dood hout      | matig    | Scheefgroei                         | Jaarlijks inspecteren            | > 10 jaar         |
| 3                                       | 5117         | 202561.42 | 569605.33 | Zomereik                | 1900      | 12 tot 15 m | 9 m     | 90                                    | gekandelaberde boom  | onderhoudssnoei regulier | overmatig dood hout      | matig    | Holte 5m, lekpit, stamvoetschade    | Jaarlijks inspecteren            | > 10 jaar         |
| 4                                       | 5134         | 202569.03 | 569603.20 | Gewone beuk             | 1900      | 18 tot 24 m | 13 m    | 150                                   | takvrijestam 8 meter | onderhoudssnoei regulier | overmatig dood hout      | redelijk |                                     | 1x/3j inspecteren                | > 15 jaar         |
| 5                                       | 5111         | 202577.47 | 569607.53 | Zomereik                | 1900      | 15 tot 18 m | 9 m     | 60                                    | takvrijestam 6 meter | onderhoudssnoei aanvaard | geen tijdelijke gebreken | redelijk | Kroonshade                          | Jaarlijks inspecteren            | > 15 jaar         |
| 6                                       | 5135         | 202578.12 | 569602.32 | Gewone beuk             | 1900      | 18 tot 24 m | 12 m    | 100                                   | takvrijestam 8 meter | onderhoudssnoei regulier | overmatig dood hout      | redelijk | Conditie-afname                     | Jaarlijks inspecteren            | > 15 jaar         |
| 7                                       | 5113         | 202582.45 | 569609.33 | Zomereik                | 1870      | 18 tot 24 m | 20 m    | 110                                   | takvrijestam 6 meter | onderhoudssnoei aanvaard | geen tijdelijke gebreken | goed     | Kroonshade                          | Jaarlijks inspecteren            | > 25 jaar         |



**Bijlage 3: Productbladen**

|                  |  |                     |                          |
|------------------|--|---------------------|--------------------------|
| Boomnummer       | PB002995                               | BnrEigenaar         | 5102                     |
| Eigenaarstype    | Gemeente                               | Datum_BVC           | 21-12-2021               |
| Binnenbuiten     | 1                                      | Xcoord              | 202547,521233951         |
| Straatnaam       | van Haersmapark                        | Ycoord              | 569604,57261247          |
| Statusoms        | Boom                                   | Longitude           | 6,097203                 |
| Boomsort         | Quercus rubra                          | Latitude            | 53,111131                |
| Plantjaar        | 1900                                   | Standplaats         | bosplantsoen             |
| Bepantingstype   |  | Bereikbaarheid      | Goed bereikbaar          |
| Hoogte           | 12 tot 15 m                            | HoogteInspectie     |                          |
| Eindbeeld        | takvrijestam 6 meter                   | Kroonkenmerk        | onderhoudssnoei regulier |
| diameter_DBH     |  | DBH                 | 170                      |
| Kroonbreedte     | 15 tot 20m                             | Kroondiameter       | r16                      |
| Conditie         | matig                                  | Tijdelijke_gebreken | overmatig dood hout      |
| Opmerkingen      |  |                     |                          |
| Gebrekkroon      | Spechteholte                           |                     |                          |
| BovenKr          | niet opgenomen                         | OnderKr             | niet opgenomen           |
| Gebrekstam       | Geen ernstige gebreken                 |                     |                          |
| Restwand         | > 33% Diameter                         | Restomtrek          | > 66%                    |
| Gebrekwortels    | Geen ernstige gebreken                 | bewruimte           |                          |
| Gebrekmaaiveld   | Geen ernstige gebreken                 | Groeiplaats         | Niet opgenomen           |
| Omschrijving     | meerdere holten, ingerotte snoeiwonden |                     |                          |
| Advies           | Snoeimaatregel                         | Urgentie            | Korte termijn            |
| Nader Onderzoek  | Niet opgenomen                         | Levensverwachting   | > 10 jaar                |
| Advies anders    |  |                     |                          |
| Takbreuk         | Verhoogd risico                        | Stabiliteit         | Niet opgenomen           |
| Stambreuk        | Niet opgenomen                         | Verkeersongeval     | Niet opgenomen           |
| VTA_omschrijving | risicoboom                             | Mate                | niet opgenomen           |
| Bijzonderheden   |  |                     |                          |
| Snoeijaar        | niet opgenomen                         | Boombescherming     | niet opgenomen           |



|                  |                        |                     |                          |
|------------------|------------------------|---------------------|--------------------------|
| Boomnummer       | PB002996               | BnrEigenaar         | 5136                     |
| Eigenaarstype    | Gemeente               | Datum_BVC           | 21-12-2021               |
| Binnenbuiten     | 2                      | Xcoord              | 202556,610328505         |
| Straatnaam       | van Haersmapark        | Ycoord              | 569600,2991156           |
| Statusoms        | Boom                   | Longitude           | 6,097338                 |
| Boomsoort        | Fagus sylvatica        | Latitude            | 53,111092                |
| Plantjaar        | 1900                   | Standplaats         | bosplantsoen             |
| Beplantingstype  |                        | Bereikbaarheid      | Goed bereikbaar          |
| Hoogte           | 18 tot 24 m            | HoogteInspectie     |                          |
| Eindbeeld        | takvrijestam 8 meter   | Kroonkenmerk        | onderhoudssnoei regulier |
| diameter_DBH     |                        | DBH                 | 120                      |
| Kroonbreedte     | 15 tot 20m             | Kroondiameter       | r17                      |
| Conditie         | matig                  | Tijdelijke_gebreken | overmatig dood hout      |
| Opmerkingen      |                        |                     |                          |
| Gebrekkroon      | Anders, zie memo       |                     |                          |
| BovenKr          | niet opgenomen         | OnderKr             | niet opgenomen           |
| Gebrekstam       | Scheefgroei            |                     |                          |
| Restwand         | Niet opgenomen         | Restomtrek          | Niet opgenomen           |
| Gebrekwortels    | Geen ernstige gebreken | bewruimte           |                          |
| Gebrekmaaiveld   | Geen ernstige gebreken | Groeiplaats         | Niet opgenomen           |
| Omschrijving     | verminderde conditie   |                     |                          |
| Advies           | Jaarlijks inspecteren  | Urgentie            | Niet opgenomen           |
| Nader Onderzoek  | Niet opgenomen         | Levensverwachting   | > 10 jaar                |
| Advies anders    |                        |                     |                          |
| Takbreuk         | Verhoogd risico        | Stabiliteit         | Niet opgenomen           |
| Stambreuk        | Verhoogd risico        | Verkeersongeval     | Niet opgenomen           |
| VTA_omschrijving | attentieboom 1j        | Mate                | niet opgenomen           |
| Bijzonderheden   |                        |                     |                          |
| Snoeijaar        | niet opgenomen         | Boombescherming     | niet opgenomen           |





|                  |   |                     |                          |
|------------------|---|---------------------|--------------------------|
| Boomnummer       | PB002997                                  | BnrEigenaar         | 5117                     |
| Eigenaarstype    | Gemeente                                  | Datum_BVC           | 21-12-2021               |
| Binnenbuiten     | 3   | Xcoord              | 202561,42864369          |
| Straatnaam       | van Haersmapark                           | Ycoord              | 569605,339650369         |
| Statusoms        | Boom                                      | Longitude           | 6,097411                 |
| Boomsoort        | Quercus robur                             | Latitude            | 53,111137                |
| Plantjaar        | 1900                                      | Standplaats         | bosplantsoen             |
| Beplantingstype  |   | Bereikbaarheid      | Goed bereikbaar          |
| Hoogte           | 12 tot 15 m                               | HoogteInspectie     |                          |
| Eindbeeld        | gekandelaberde boom                       | Kroonkenmerk        | onderhoudssnoei regulier |
| diameter_DBH     |   | DBH                 | 90                       |
| Kroonbreedte     | 8 tot 10m                                 | Kroondiameter       | r09                      |
| Conditie         | matig                                     | Tijdelijke_gebreken | overmatig dood hout      |
| Opmerkingen      |   |                     |                          |
| Gebrekkroon      | Anders, zie memo                          |                     |                          |
| BovenKr          | niet opgenomen                            | OnderKr             | niet opgenomen           |
| Gebrekstam       | Holte                                     |                     |                          |
| Restwand         | > 33% Diameter                            | Restomtrek          | > 66%                    |
| Gebrekwortels    | Stamvoetschade                            | bewruimte           |                          |
| Gebrekkmaaiveld  | Geen ernstige gebreken                    | Groeiplaats         | Niet opgenomen           |
| Omschrijving     | verminderde conditie, holte op 5m, lekpit |                     |                          |
| Advies           | Jaarlijks inspecteren                     | Urgentie            | Niet opgenomen           |
| Nader Onderzoek  | Niet opgenomen                            | Levensverwachting   | > 10 jaar                |
| Advies anders    |   |                     |                          |
| Takbreuk         | Verhoogd risico                           | Stabiliteit         | Verhoogd risico          |
| Stambreuk        | Verhoogd risico                           | Verkeersongeval     | Niet opgenomen           |
| VTA_omschrijving | attentieboom 1j                           | Mate                | niet opgenomen           |
| Bijzonderheden   |   |                     |                          |
| Snoeijaar        | niet opgenomen                            | Boombescherming     | niet opgenomen           |



|                  |                        |                     |                          |
|------------------|------------------------|---------------------|--------------------------|
| Boomnummer       | PB002998               | BnrEigenaar         | 5134                     |
| Eigenaarstype    | Gemeente               | Datum_BVC           | 21-12-2021               |
| Binnenbuiten     | 4                      | Xcoord              | 202569,039391539         |
| Straatnaam       | van Haersmapark        | Ycoord              | 569603,202901935         |
| Statusoms        | Boom                   | Longitude           | 6,097524                 |
| Boomsoort        | Fagus sylvatica        | Latitude            | 53,111117                |
| Plantjaar        | 1900                   | Standplaats         | bosplantsoen             |
| Beplantingstype  |                        | Bereikbaarheid      | Goed bereikbaar          |
| Hoogte           | 18 tot 24 m            | HoogteInspectie     |                          |
| Eindbeeld        | takvrijestam 8 meter   | Kroonkenmerk        | onderhoudssnoei regulier |
| diameter_DBH     |                        | DBH                 | 150                      |
| Kroonbreedte     | 10 tot 15m             | Kroondiameter       | r13                      |
| Conditie         | redelijk               | Tijdelijke_gebreken | overmatig dood hout      |
| Opmerkingen      |                        |                     |                          |
| Gebrekkroon      | Geen ernstige gebreken |                     |                          |
| BovenKr          | niet opgenomen         | OnderKr             | niet opgenomen           |
| Gebrekstam       | Geen ernstige gebreken |                     |                          |
| Restwand         | Niet opgenomen         | Restomtrek          | Niet opgenomen           |
| Gebrekwortels    | Geen ernstige gebreken | bewruimte           |                          |
| Gebrekmaaiveld   | Geen ernstige gebreken | Groeiplaats         | Niet opgenomen           |
| Omschrijving     |                        |                     |                          |
| Advies           |                        | Urgentie            |                          |
| Nader Onderzoek  | Niet opgenomen         | Levensverwachting   | > 15 jaar                |
| Advies anders    |                        |                     |                          |
| Takbreuk         | Niet opgenomen         | Stabiliteit         | Niet opgenomen           |
| Stambreuk        | Niet opgenomen         | Verkeersongeval     | Niet opgenomen           |
| VTA_omschrijving | standaard 3j           | Mate                | niet opgenomen           |
| Bijzonderheden   |                        |                     |                          |
| Snoeijaar        | niet opgenomen         | Boombescherming     | niet opgenomen           |

|                  |                        |                     |                          |
|------------------|------------------------|---------------------|--------------------------|
| Boomnummer       | PB002999               | BnrEigenaar         | 5111                     |
| Eigenaarstype    | Gemeente               | Datum_BVC           | 21-12-2021               |
| Binnenbuiten     | 5                      | Xcoord              | 202577,471443112         |
| Straatnaam       | van Haersmapark        | Ycoord              | 569607,531187226         |
| Statusoms        | Boom                   | Longitude           | 6,097651                 |
| Boomsoort        | Quercus robur          | Latitude            | 53,111155                |
| Plantjaar        | 1900                   | Standplaats         | bosplantsoen             |
| Beplantingstype  |                        | Bereikbaarheid      | Goed bereikbaar          |
| Hoogte           | 15 tot 18 m            | HoogteInspectie     |                          |
| Eindbeeld        | takvrijestam 6 meter   | Kroonkenmerk        | onderhoudssnoei aanvaard |
| diameter_DBH     |                        | DBH                 | 60                       |
| Kroonbreedte     | 8 tot 10m              | Kroondiameter       | r09                      |
| Conditie         | redelijk               | Tijdelijke_gebreken | geen tijdelijke gebreken |
| Opmerkingen      |                        |                     |                          |
| Gebrekkroon      | Kroonschade            |                     |                          |
| BovenKr          | niet opgenomen         | OnderKr             | niet opgenomen           |
| Gebrekstam       | Geen ernstige gebreken |                     |                          |
| Restwand         | Niet opgenomen         | Restomtrek          | Niet opgenomen           |
| Gebrekwortels    | Geen ernstige gebreken | bewruimte           |                          |
| Gebrekmaaiveld   | Geen ernstige gebreken | Groeiplaats         | Niet opgenomen           |
| Omschrijving     |                        |                     |                          |
| Advies           | Jaarlijks inspecteren  | Urgentie            | Niet opgenomen           |
| Nader Onderzoek  | Niet opgenomen         | Levensverwachting   | > 15 jaar                |
| Advies anders    |                        |                     |                          |
| Takbreuk         | Verhoogd risico        | Stabiliteit         | Niet opgenomen           |
| Stambreuk        | Niet opgenomen         | Verkeersongeval     | Niet opgenomen           |
| VTA_omschrijving | attentieboom 1j        | Mate                | niet opgenomen           |
| Bijzonderheden   |                        |                     |                          |
| Snoeijaar        | niet opgenomen         | Boombescherming     | niet opgenomen           |



|                  |                            |                     |                          |
|------------------|----------------------------|---------------------|--------------------------|
| Boomnummer       | PB003000                   | BnrEigenaar         | 5135                     |
| Eigenaarstype    | Gemeente                   | Datum_BVC           | 21-12-2021               |
| Binnenbuiten     | 6                          | Xcoord              | 202578,128486092         |
| Straatnaam       | van Haersmapark            | Ycoord              | 569602,326287192         |
| Statusoms        | Boom                       | Longitude           | 6,09766                  |
| Boomsort         | Fagus sylvatica            | Latitude            | 53,111108                |
| Plantjaar        | 1900                       | Standplaats         | bosplantsoen             |
| Bepantingstype   |                            | Bereikbaarheid      | Goed bereikbaar          |
| Hoogte           | 18 tot 24 m                | HoogteInspectie     |                          |
| Eindbeeld        | takvrijestam 8 meter       | Kroonkenmerk        | onderhoudssnoei regulier |
| diameter_DBH     |                            | DBH                 | 100                      |
| Kroonbreedte     | 10 tot 15m                 | Kroondiameter       | r12                      |
| Conditie         | redelijk                   | Tijdelijke_gebreken | overmatig dood hout      |
| Opmerkingen      |                            |                     |                          |
| Gebrekkroon      | Anders, zie memo           |                     |                          |
| BovenKr          | niet opgenomen             | OnderKr             | niet opgenomen           |
| Gebrekstam       | Geen ernstige gebreken     |                     |                          |
| Restwand         | Niet opgenomen             | Restomtrek          | Niet opgenomen           |
| Gebrekwortels    | Geen ernstige gebreken     |                     |                          |
| Gebrekmaaiveld   | Geen ernstige gebreken     |                     |                          |
| Omschrijving     | conditie lijkt af te nemen |                     |                          |
| Advies           | Jaarlijks inspecteren      | Urgentie            | Niet opgenomen           |
| Nader Onderzoek  | Niet opgenomen             | Levensverwachting   | > 15 jaar                |
| Advies anders    |                            |                     |                          |
| Takbreuk         | Verhoogd risico            | Stabiliteit         | Niet opgenomen           |
| Stambreuk        | Niet opgenomen             | Verkeersongeval     | Niet opgenomen           |
| VTA_omschrijving | attentieboom 1j            | Mate                | niet opgenomen           |
| Bijzonderheden   |                            |                     |                          |
| Snoeijaar        | niet opgenomen             | Boombescherming     | niet opgenomen           |

|                  |                        |                     |                          |
|------------------|------------------------|---------------------|--------------------------|
| Boomnummer       | PB003001               | BnrEigenaar         | 5113                     |
| Eigenaarstype    | Gemeente               | Datum_BVC           | 21-12-2021               |
| Binnenbuiten     | 7                      | Xcoord              | 202582,454019042         |
| Straatnaam       | van Haersmapark        | Ycoord              | 569609,339205132         |
| Statusoms        | Boom                   | Longitude           | 6,097725                 |
| Boomsort         | Quercus robur          | Latitude            | 53,111171                |
| Plantjaar        | 1870                   | Standplaats         | bosplantsoen             |
| Bepantingstype   |                        | Bereikbaarheid      | Goed bereikbaar          |
| Hoogte           | 18 tot 24 m            | HoogteInspectie     |                          |
| Eindbeeld        | takvrijestam 6 meter   | Kroonkenmerk        | onderhoudssnoei aanvaard |
| diameter_DBH     |                        | DBH                 | 110                      |
| Kroonbreedte     | 15 tot 20m             | Kroondiameter       | r20                      |
| Conditie         | goed                   | Tijdelijke_gebreken | geen tijdelijke gebreken |
| Opmerkingen      |                        |                     |                          |
| Gebrekkroon      | Kroonschade            |                     |                          |
| BovenKr          | niet opgenomen         | OnderKr             | niet opgenomen           |
| Gebrekstam       | Geen ernstige gebreken |                     |                          |
| Restwand         | Niet opgenomen         | Restomtrek          | Niet opgenomen           |
| Gebrekwortels    | Geen ernstige gebreken | bewruimte           |                          |
| Gebrekmaaiveld   | Geen ernstige gebreken | Groeiplaats         | Niet opgenomen           |
| Omschrijving     |                        |                     |                          |
| Advies           | Jaarlijks inspecteren  | Urgentie            | Niet opgenomen           |
| Nader Onderzoek  | Niet opgenomen         | Levensverwachting   | > 25 jaar                |
| Advies anders    |                        |                     |                          |
| Takbreuk         | Verhoogd risico        | Stabiliteit         | Niet opgenomen           |
| Stambreuk        | Niet opgenomen         | Verkeersongeval     | Niet opgenomen           |
| VTA_omschrijving | attentieboom 1j        | Mate                | niet opgenomen           |
| Bijzonderheden   |                        |                     |                          |
| Snoeijaar        | niet opgenomen         | Boombescherming     | niet opgenomen           |

